

Kriminalita mládeže města Zlína

Barbora Marholtová

Bakalářská práce
2025

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta logistiky a krizového řízení

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta logistiky a krizového řízení

Ústav ochrany obyvatelstva

Akademický rok: 2024/2025

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení:	Barbora Marholtová
Osobní číslo:	L22146
Studijní program:	B1032A020002 Ochrana obyvatelstva
Forma studia:	Prezenční
Téma práce:	Kriminalita mládeže města Zlína

Zásady pro vypracování

- Zpracujte teoretický vstup do problematiky kriminality mládeže.
- Zhodnoťte současný stav kriminality páchané mládeží ve městě Zlín.
- Navrhněte vhodné opatření na snížení kriminality mládeže.

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

1. ČESKO. Zákon č. 165/2024 Sb., zákon, kterým se mění zákon č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (zákon o soudnictví ve věcech mládeže), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony. In: *Sbírka zákonů*. 2024.
2. FIRSTOVÁ, Jana. *Kriminalita mládeže v sociálních souvislostech*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014. ISBN 9788073805210.
3. KRULICHOVÁ, Eva; PODANÁ, Zuzana a BURIÁNEK, Jiří. *Delikvence mládeže: trendy a souvislosti*. Praha: Triton, 2015. ISBN 9788073878603.
4. LYNCH, Mark. *Understanding Youth Crime*. New York: Taylor & Francis, 2017. ISBN 9781351772839.
5. MARTÍNEK, Zdeněk. *Agresivita a kriminalita školní mládeže*. 2., aktualizované a rozšířené vydání. *Pedagogika*. Praha: Grada, 2015. ISBN 9788024753096.

Další literatura na doporučení vedoucího bakalářské práce.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Martin Fícek, Ph.D.**
Ústav ochrany obyvatelstva

Datum zadání bakalářské práce: **2. prosince 2024**
Termín odevzdání bakalářské práce: **2. května 2025**

L.S.

prof. Ing. Zuzana Tučková, Ph.D.
děkanka

prof. Ing. Dušan Vičar, CSc.
ředitel ústavu

V Uherském Hradišti dne 2. prosince 2024

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb., v platném znění bez ohledu na výsledek obhajoby;
- bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému a bude dostupná k nahlédnutí;
- jedno vyhotovení bakalářské práce v listinné podobě bude ponecháno Univerzitě Tomáše Bati ve Zlíně k uložení;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- podle § 60 odst. 1 autorského zákona má Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou práci – nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- pokud je výstupem bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá; neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji, že

- jsem na bakalářské práci pracoval(a) samostatně a použitou literaturu jsem řádně citoval(a); v případě publikace výsledků budu uveden(a) jako spoluautor;
- odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou obsahově totožné.

V Uherském Hradišti, dne 2. května 2025

.....
podpis autora

ABSTRAKT

Tato bakalářská práce se zabývá problematikou kriminality mládeže ve městě Zlín. Cílem práce je navrhnout účinné opatření ke snížení výskytu násilné trestné činnosti páchané mladistvými. Teoretická část se věnuje příčinám kriminality mládeže, rizikovým faktorům a možnostem prevence. V praktické části je analyzována situace ve Zlíně pomocí rozhovoru s odborníkem s vyšetřovatelkou Služby kriminální policie a vyšetřování Zlín a SWOT analýzy. Výsledkem práce je návrh konkrétního preventivního opatření, které může napomoci efektivnějšímu řešení dané problematiky. Práce přináší poznatky využitelné pro praxi místní samosprávy, škol a dalších institucí pracujících s mládeží.

Klíčová slova: Delikvence, kriminalita, mladiství, mládež, prevence, trestné činy

ABSTRACT

This bachelor thesis deals with the issue of youth crime in the city of Zlín. The aim of the thesis is to propose effective measures to reduce the incidence of violent crime committed by juveniles. The theoretical part deals with the causes of youth crime, risk factors and possibilities of prevention. The practical part analyses the situation in Zlín by means of an interview with an expert and an investigator of the Criminal Police and Investigation Service Zlín and SWOT analysis. The result of the work is a proposal of a specific preventive measure that can help to address the issue more effectively. The thesis provides insights useful for the practice of local authorities, schools and other institutions working with youth.

Keywords: Delinquency, crime, juveniles, youth, prevention, crimes

Děkuji panu Ing. Martinu Fickovi, Ph.D., za ochotu, velmi dobrou metodickou pomoc, poskytnutí cenných rad a řadu doporučení při zpracování mé bakalářské práce. Dále děkuji vyšetřovatele ze Služby kriminální policie a vyšetřování – oddělení obecné kriminality Zlín za poskytnutí cenných informací. V neposlední řadě bych chtěla poděkovat rodině za podporu při studiu.

OBSAH

ÚVOD.....	11
I TEORETICKÁ ČÁST.....	12
1 ZÁKLADNÍ POJMY A PRÁVNÍ RÁMEC.....	13
2 PŘÍČINY KRIMINALITY MLÁDEŽE	18
2.1 BIOLOGICKÁ FAKTORY	18
2.2 PSYCHOLOGICKÉ FAKTORY	19
2.3 SOCIÁLNÍ FAKTORY	20
2.3.1 Rodina	21
2.3.2 Škola.....	22
2.3.3 Vrstevníci	23
2.3.4 Média.....	23
3 OPATŘENÍ UKLÁDANÉ MLADISTVÝM.....	25
3.1 VÝCHOVNÁ OPATŘENÍ.....	25
3.1.1 Dohled probačního úředníka	26
3.1.2 Probační program	26
3.1.3 Výchovné povinnosti	27
3.1.4 Výchovná omezení.....	27
3.1.5 Napomenutí s výstrahou.....	28
3.2 OCHRANNÁ OPATŘENÍ.....	28
3.2.1 Ochranná výchova.....	28
3.3 TRESTNÍ OPATŘENÍ.....	29
3.3.1 Obecně prospěšné práce	30
3.3.2 Domácí vězení.....	30
3.3.3 Zákaz činnosti a zákaz držení a chovu zvířat.....	30
3.3.4 Zákaz vstupu na sportovní, kulturní a jiné společenské akce	30
3.3.5 Vyhoštění	30
3.3.6 Peněžitě opatření	30
3.3.7 Peněžitě opatření s podmíněným odkladem výkonu.....	31
3.3.8 Odnětí svobody	31
3.3.9 Podmíněné odsouzení a podmíněné odsouzení s dohledem	31
4 PREVENCE KRIMINALITY	33
4.1 PROJEKTY PREVENCE KRIMINALITY	35
4.1.1 Asistent prevence kriminality	35
4.1.2 Speciální výslechové místnosti	35
4.1.3 Bezpečná škola.....	35
II PRAKTICKÁ ČÁST.....	36
5 POHLED NA SOUČASNÝ STAV VE ZLÍNĚ A ZLÍNSKÉM KRAJI.....	37
6 ROZHOVOR	42
7 SWOT ANALÝZA	45

7.1	SWOT ANALÝZA KRIMINALITY MLÁDEŽE VE MĚSTĚ ZLÍN	45
8	NÁVRH PREVENTIVNÍHO OPATŘENÍ	51
	ZÁVĚR.....	53
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	54
	SEZNAM OBRÁZKŮ	58
	SEZNAM TABULEK.....	59
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	60

ÚVOD

Kriminalita mládeže je dlouhodobě sledovaným a aktuálním tématem nejen v rámci kriminologie, ale i v oblasti sociální práce, pedagogiky a psychologie. Výrazně ovlivňuje nejen samotné mladistvé pachatele, ale také jejich rodiny, oběti trestných činů a celou společnost. Její dopady jsou dalekosáhlé – dochází ke ztrátě pocitu bezpečí, k narušení veřejného pořádku a ke zvýšenému zatížení systému trestní justice, školství i sociálních služeb. Téma bylo zvoleno především s ohledem na jeho společenskou důležitost a na narůstající potřebu efektivní prevence v podmínkách konkrétního regionu.

Výběr města Zlín jako lokality pro praktickou část práce není náhodný – v posledních letech zde dochází k nárůstu různých forem trestné činnosti páchané mládeží, včetně násilných deliktů. Přestože město disponuje určitými nástroji prevence, chybí komplexnější analýza jejich efektivity a propojení mezi jednotlivými institucemi, které se na prevenci podílejí. Problematika kriminality mládeže ve Zlíně tak nabízí prostor pro hlubší zkoumání a návrh zlepšení současného stavu.

Cílem této bakalářské práce je navrhnout konkrétní preventivní opatření zaměřené na snížení výskytu násilné kriminality mládeže ve Zlíně. K dosažení tohoto cíle bude využita kombinace několika metod: analýza dostupných dat, polostrukturovaný rozhovor s vyšetřovatelkou ze Služby kriminální policie a vyšetřování – oddělení obecné kriminality Zlín a zpracování SWOT analýzy. Ta umožní zhodnotit silné a slabé stránky aktuálního přístupu k prevenci, stejně jako příležitosti a hrozby, které mohou ovlivnit další vývoj v této oblasti.

Práce vychází z předpokladu, že současná preventivní opatření nejsou dostatečně koordinovaná mezi jednotlivými institucemi, že nedostatek strukturovaných volnočasových aktivit přispívá k vyšší míře rizikového chování u mladistvých a že zavedení cílených programů založených na místní analýze potřeb může vést k výraznějšímu snížení výskytu násilné kriminality.

Přínosem této práce je vytvoření návrhu prakticky realizovatelného preventivního opatření, které bude vycházet z aktuálních potřeb města Zlína a zkušeností odborníků z praxe.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 ZÁKLADNÍ POJMY A PRÁVNÍ RÁMEC

Pro dobré, a hlavně správné porozumění problematice kriminality mládeže je důležité znát všechny základní pojmy. Tyto pojmy nejsou důležité pouze pro odborníky, kteří se kriminalitou přímo zabývají, ale také pro společnost, která díky znalosti základů může nabízet mládeži alternativu k jejich rizikovému chování.

Kriminalita obecně

Kriminalita je souhrny název pro všechny činy spáchané osobami, i osoby které nejsou trestně odpovědné, na určitém území za určitý časový interval. Tyto činy musí naplnit skutkovou podstatu trestného činu podle trestního zákoníku. (Veteška a Fischer, 2020)

Kriminalita latentní

Latentní kriminalitou se označuje ta část kriminality, která byla spáchaná, ale nikdy nebyla policií zjištěna, tudíž ji nebyla ani nikdy řešena. Latentní kriminalita se žádným způsobem nedostává do statistik kriminality. (Zvírotsky, 2023)

Prekriminalita

Prekriminalitou se rozumí činy, které jsou podle trestního zákoníku trestné, ale jsou spáchány dětmi, které v době spáchání činu nejsou trestně odpovědné. V České republice je osoba trestně odpovědná, pokud jí již bylo 15 let. (Zoubková, 2002)

Delikvence

Delikvence označuje chování, jímž jednotlivec narušuje právní normy naší společnosti, což může vést k poškození majetku, zdraví nebo života jednotlivce či skupiny lidí. Tento pojem často zahrnuje širší spektrum antisociálních projevů, nejenom trestné činy, ale rovněž jednání, které nesplňuje kritéria pro určení jako trestný čin, nebo nevhodné chování osob, které kvůli svému věku ještě nejsou plně odpovědné za trestné činy. Delikvence je zpravidla spojována s delikventním chováním mladistvých, které často pramení z neúplného biologického, psychického a sociálního rozvoje. Toto se může projevovat nevhodným přístupem k životním situacím nebo konfliktům, impulzivním jednáním a intenzivními emocionálními reakcemi. (Delikvence, 2017)

S tímto pojmem se ještě pojí pojem delikvent. Tímto pojmem je ve většině případů označen pachatel mladiství nebo mladý dospělí. (Hartl, 1993)

Delikvenci je také možné definovat jako chování, které se projevuje agresivním porušováním společenských pravidel a odporováním autoritám dospělých. (Bandura a H. Walters, 1963)

Kriminalistika

Kriminalistika je vědní obor, jejíž hlavním cílem je odhalování, vyšetřování a předcházení trestné činnosti. Jejím hlavním úkolem je zjistit co a jak se stalo, určit totožnost pachatele a zajistit všechny důkazy, které budou použity v rámci trestního řízení. (Konrád et al., 2021)

Kriminologie

Kriminologie je obor vědy, která se zabývá kriminalitou neboli zločinností přesněji příčinami kriminality, projevy, dopady a možnou prevencí. Také se zabývá pachatel trestných činů, oběťmi těchto činů a kontrolou kriminality. (Novotný a Zapletal, 2001)

Kriminologie představuje mezioborovou vědní oblast, která se soustřeďuje na důkladné prozkoumávání deliktní činnosti a kriminálního chování ve společnosti. Mezi její klíčové úkoly patří analýza různých typů zločinů, jako jsou například násilné delikty, majetkové zločiny, ekonomické trestné činy či závislost na drogách, a studium faktorů, které vedou k těmto jednáním. Tento obor se snaží odhalit důvody, proč lidé nebo skupiny porušují právní normy, jaké vlivy (biologické, psychologické, sociální, ekonomické) mohou formovat jejich rozhodování a jaké dlouhodobé dopady to může mít na naši společnost. (E. Hagan a E. Daigle, 2020)

Kriminologie se také zaměřuje na určité aspekty, jako je kriminalita mezi mladými lidmi, která se věnuje deliktům provedeným mladistvými, a viktimologie, jež se zabývá oběťmi trestných činů, jejich významem v souvisejících pachatelích a důsledky trestné činnosti na jejich životy. Viktimologie se soustředí na slabosti obětí a na metody, jimiž lze tyto slabosti minimalizovat. (E. Hagan a E. Daigle, 2020)

Trestný čin

„Trestným činem je protiprávní čin, který trestní zákon označuje za trestný a který vykazuje znaky uvedené v takovém zákoně.“ (Česko, 2009)

Trestní odpovědnost

„K trestní odpovědnosti za trestný čin je třeba úmyslného zavinění, nestanoví-li trestní zákon výslovně, že postačí zavinění z nedbalosti.“ (Česko, 2009)

Přečin

„Přečiny jsou všechny nedbalostní trestné činy a ty úmyslné trestné činy, na něž trestní zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby do pěti let.“ (Česko, 2009)

Zločin

„Zločiny jsou všechny trestné činy, které nejsou podle trestního zákona přečiny; zvláště závažnými zločiny jsou ty úmyslné trestné činy, na něž trestní zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby nejméně deset let.“ (Česko, 2009)

Provinění

„Trestný čin páchaný mladistvým se nazývá provinění. Nestanoví-li tento zákon jinak, platí pro posouzení provinění spáchaného mladistvým trestní zákoník.“ (Česko, 2024)

Mládež

Pojem mládež má hned několik definic napříč různými společenskými vědami, které nemají s právem žádné souvislosti. Nejširší pohled na pojem mládež má sociologie. (Zoubková, 2002)

Literatura, která se zaměřuje na kriminologii pojem mládež dělí do tří skupin podle věku na:

1. Děti
2. Mladistvé
3. Mladé dospělé

Pro statistické účely je však tento pojem chápán pouze jako děti a mladistvé. (Zoubková, 2002)

Děti

Pojem dítě lze charakterizovat podle trestního práva, jako osobu mladší 15 let nebo také jako osobu, která pro nedostatek věku ještě není trestně odpovědná. (Zoubková, 2002)

Také se můžeme setkat s pojmem dítě mladší patnácti let. Tento pojem je používán v souvislosti, kdy bylo dítě rodičem použito ke spáchání trestného činu. (Zoubková, 2002)

Posledním pojmem, se kterým se člověk může setkat je pojem nezletilý. Tento termín je používám jako pomocný pojem v policejní praxi. V trestním právu se s tímto pojmem nesetkáme. (Zoubková, 2002)

Mladistvý

Z pohledu trestního práva se mladistvým rozumí osoba, která již dovršila patnácti let věku. Přesně dne následujícího dni patnáctých narozenin, a která zároveň ještě nedovršila osmnáct let. (Česko, 2009)

S pojmem mladistvý se také da spojit pojem nezletilý. Nezletilým je označovaná fyzická osoba, která ještě neměla své osmnácte narozeniny, nebo která nevstoupila do manželství a tím nenabyla zletilosti. Zletilost je pojem, který je však používám pouze v občanském právu a nemá na trestní odpovědnost žádný vliv. (Zoubková, 2002)

Mladý dospělí

S termínem mladý dospělí se můžeme setkat v kriminologické literatuře a je to označení pro osoby věku od osmnácti let výše. Horní hranice této věkové kategorie není nikde stanovena. Může to být 21. let, ale také klidně 30. let. (Zoubková, 2002)

Osoba blízka věku mladistvého

V trestním právu je tímto termínem označovaná fyzická osoba ve věku mezi 18. a 19. rokem života. Při spáchání trestného činu osobou v tomto věkovém období je osoba trestaná jako kdyby byla mladistvá. (Zoubková, 2002)

Zákon č. 218/2003 Sb., zákon o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů

Zákon o soudech v otázkách mládeže je specifickým právním předpisem, který se zabývá kriminální odpovědností dětí a mladistvých a určuje specifická pravidla pro trestní procesy vedené proti jedincům mladším 18 let. (Česko, 2003)

Tento zákon doplňuje zákon č. 40/2009 Sb. (trestní zákoník) a zákon č. 141/1961 Sb. (trestní řád), přičemž se zaměřuje specificky na mladistvé a děti. (Česko, 2003)

Zákon č. 165/2024 Sb., zákon, kterým se mění zákon č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů

Zákon č. 165/2024 Sb. představuje úpravu zákona č. 218/2003 Sb., jenž se zabývá odpovědností mladistvých za trestné činy a soudním řízením v případech mladistvých, spolu s dalšími navazujícími právními předpisy. Tato úprava přináší řadu významných změn v oblasti trestního řízení, které se dotýkají mladistvých. (Česko, 2024)

Zákon č. 40/2009 Sb., zákon trestní zákoník

Trestní zákoník představuje klíčový právní dokument České republiky, který se zabývá hmotným trestním právem. Tento předpis určuje, co se považuje za trestný čin, jaké sankce mohou být uloženy a jaké faktory mohou hrát roli v trestní odpovědnosti pachatele. (Česko, 2009)

Zákon č. 141/1961 Sb., zákon o trestním řízení soudním

Trestní zákoník představuje klíčový právní rámec, který reguluje činnost institucí zapojených do trestního řízení v ČR. Tento předpis určuje normy pro vyšetřování, obžaloby a soudní řízení týkající se trestných činů a zaručuje nestranný proces pro jak obviněné, tak oběti. (Česko, 1961)

Zákon č. 359/1999 Sb., zákon o sociálně-právní ochraně dětí

Zákon o sociálně-právní ochraně dětí představuje právní normu ČR, jež se zaměřuje na garanci práv dětí a zamezení jejich ohrožení. Tento právní předpis určuje závazky veřejných institucí, metodiky zaměřené na ochranu dětí a podmínky pro nabízení sociálně-právní asistence. (Česko, 1999)

2 PŘÍČINY KRIMINALITY MLÁDEŽE

Příčiny mládežnické kriminality jsou klasifikovány do tří různých kategorií faktorů. Ty zahrnují biologické, psychologické a sociálně teoretické aspekty. Je důležité mít na paměti, že tyto faktory neovlivňují jednotlivce pouze samostatně, ale mohou spolu navzájem interagovat. Takové interakce mohou ovlivnit socializaci každého dítěte, a to buď pozitivně, nebo negativně, což se může projevit směrem k delikventnímu chování. (Firstová, 2014)

2.1 Biologická faktory

Biologické aspekty, které mohou mít vliv na vývoj delikventního chování u mládeže, jsou velmi rozmanité. Mezi nejdůležitější faktory, které se v různých výzkumech opakovaně objevují jako rozhodující, patří pohlaví. Výsledky odborných studií ukazují, že poměr mezi mužskými a ženskými pachatelkami trestné činnosti u mladistvých je výrazně disproportionální – běžně se uvádí poměr mužů k ženám v hodnotě 10 : 1. To naznačuje, že chlapci v tomto ohledu tvoří mnohem větší část pachatelů ve srovnání s dívkami. (Vágnerová, 2004)

Tento rozdíl může být způsoben různými faktory, přičemž klíčové biologické příčiny zahrnují hormonální odlišnosti mezi pohlavími. Testosteron, hormon převládající u mužů, má potenciál ovlivnit agresivní chování a sklony k rizikovějším činům, což může zvyšovat šance na projev delikventního chování u chlapců. (Veteška a Fischer, 2020)

Dalším podstatným biologickým aspektem, který ovlivňuje vznik delikventního chování, je věk. Velká část delikventů, kteří se dopouštějí zločinů, jsou mladí lidé v období dospívání a pubertě, což jsou zásadní etapy vývoje v životě mladistvého. Během této fáze probíhají výrazné biologické, psychologické a sociální transformace, které mohou mít zásadní dopad na chování jednotlivců. (Langmeier a Krejčířová, 1998)

Pubescence, období od 11 do 15 let, se vyznačuje rychlými fyzickými a hormonálními změnami, které zahrnují pubertální proměny signalizující nástup pohlavní zralosti. Během této fáze dochází k výrazným změnám těla i mozku, které mohou ovlivnit chování dospívajících. Zvýšená produkce hormonů, zejména testosteronu u chlapců, může mít za následek zvýšenou agresivitu, větší impulzivitu a sklon k rizikovým činnostem. V této vývojové fázi také mladí lidé začínají aktivně zkoumat svou identitu a odlišovat se od svých rodičů, což často vede k testování hranic a porušování pravidel. (Langmeier a Krejčířová, 2006)

V období adolescence, které trvá od 15 do 22 let, pokračuje proces formování osobnosti a dochází ke stabilizaci chování. Mladí lidé si začínají stále více uvědomovat složité emoce, snaží se najít své místo ve společnosti a posilují své sociální vazby, což může ovlivnit jejich rozhodovací procesy. Tento čas je spojen s rozvojem pokročilejšího myšlení a sebe rozpoznání, ale také s pokračujícím objevováním a snahou o nové zkušenosti, což může vést k porušování pravidel a společenských konvencí. V prostředí vrstevníků, kde existuje tlak na akceptaci a splnění očekávání, mají mladí lidé tendenci snadněji podlehnout negativním vlivům, jako jsou trestné činy, užívání drog nebo agresivní chování. (Langmeier a Krejčířová, 2006)

Mezi další biologické aspekty patří vrozené sklonnosti, které ovlivňují, jak jednotlivci automaticky reagují na různé podněty. Tyto sklonnosti jsou často propojeny s osobnostními rysy jako například větší impulzivita nebo nižší schopnost zvládat frustraci. Podkladem těchto vlastností je genetická výbava jedince, avšak kromě dědičných vlivů mohou být tyto predispozice také ovlivňovány okolnostmi v období prenatálního a perinatálního vývoje. To naznačuje, že prostředí a podmínky, jimž byl plod vystaven během těhotenství a při porodu, mohou významně ovlivnit jeho temperament a vrozené reakční vzorce. Tudíž se jedná o synergii dědičných faktorů a raného prostředí, které společně formují základní charakteristiky a přirozené reakce jednotlivce. (Veteška a Fischer, 2020)

2.2 Psychologické faktory

Mezi duševní aspekty patří kognitivní dovednosti, jejichž úroveň je silně determinována genetickými faktory, a proto jsou považovány převážně za vrozené. U dospělých, kteří se dopouštějí deliktů, lze zaznamenat široké spektrum intelektuálních schopností. Na jedné straně toho spektra se nacházejí jednotlivci s velmi nízkou inteligencí, například s mentální retardací, zatímco na opačné straně můžeme narazit na jedince s nadprůměrnou inteligencí, která se může přibližovat genialitě. Nicméně, výzkumy naznačují, že kriminalita je častěji spojena s lidmi s podprůměrnými kognitivními schopnostmi, kteří mají omezenou schopnost efektivně zpracovávat informace a přemýšlet o následcích svých činů. (Fischer a Škoda, 2014)

Jedinci s nižší úrovní kognitivních dovedností často postrádají schopnost důkladně prozkoumat konkrétní situaci, neuvědomují si všechny existující alternativy a nemohou realisticky posoudit možné důsledky svých činů. Tato omezená dovednost v oblasti strategického myšlení a plánování se většinou projevuje v impulzivním a neopatrném

chování, kdy se rozhodnutí přijímají bez důkladného zhodnocení následků. Absence těchto schopností pak zvyšuje riziko, že tito jedinci poruší právní nebo morální zásady. (Fischer a Škoda, 2014)

Nízká úroveň kognitivních dovedností může být spojena s problémy při zvládání stresu nebo vyřešení různých sporů, což může dále přispívat k nevhodnému nebo problematickému chování. Těmto jedincům často více vyhovují jednodušší, ačkoliv nezákonné způsoby, jak čelit problémům, jelikož nemají schopnost postavit se složitějším, avšak legálním variantám. Tyto situace mohou také zasahovat do jejich schopnosti poučit se z předchozích chyb a důkladně zvažovat dlouhodobé následky svých činů. Z těchto důvodů je možné říct, že nižší kognitivní schopnosti významně ovlivňují rozhodování, které může vést k spáchání trestného činu. (Fischer a Škoda, 2014)

U dětí a dospívajících, kteří vyžadují pomoc v oblasti chování, lze často vidět nižší úroveň inteligence. Tato situace bývá často spojena s neúspěchy ve vzdělávacím procesu a obtížemi v různých volnočasových nebo společenských aktivitách mimo školu. Mezi běžné znaky mohou patřit například odpor k autoritám či vyhýbání se školním povinnostem. Je ale klíčové podotknout, že problémy s chováním se mohou vyskytnout i u těch, kteří mají inteligenci nad průměrem. V těchto případech je důležité věnovat pozornost vlivu rodinného prostředí, které může mít škodlivé účinky. (Fischer, 2006)

Vrozené dynamické rysy osobnosti, označované jako temperament, jsou klíčovými psychologickými faktory formujícími lidské chování. Tyto vlastnosti se projevují v reakcích na různé podněty a zásadně ovlivňují, jak jednotlivci vnímají a reagují na situace ve svém okolí. Osoby s cholerickým temperamentem, které bývají emocionálně labilní a extrovertní, vykazují výraznější predispozici k problémovému chování, které může v některých případech dospět až k delikventnímu jednání. Často bývají vysoce impulzivní, snadno se vzruší a mají sklon k přehnaným reakcím. Jejich emocionální výrazy jsou intenzivní, což se projevuje častými výbuchy vzteku nebo agresivity. Díky tomu zápasí s ovládnutím svých emocí a jednají bez hlubšího zamyšlení. Někdy se nechávají unést okamžitými city a reagují bez jakýchkoliv zábran, což může vyvolávat nečekané či nepřiměřené situace. (Fischer a Škoda, 2014)

2.3 Sociální faktory

Mezi klíčové sociální aspekty, které mohou hrát roli v rozvoji delikventního chování, patří rodina, vzdělávací instituce, média a také přátelé.

2.3.1 Rodina

Rodina je prvním a nejdůležitějším prostředím, kde dítě vyrůstá, formuje svou identitu a získává základní interakce se světem kolem sebe. Je to faktor, který ovlivňuje nejen jeho osobní růst, ale i to, jak se spojuje a udržuje vztahy s ostatními. Ve svém rodinném zázemí si dítě osvojuje klíčové hodnoty, učí se rozlišovat a zvládat různé životní situace, včetně konfliktů, a získává potřebnou podporu a pocit jistoty. Rodina tímto způsobem poskytuje důležité sociální dovednosti, které jsou zásadní pro jeho budoucnost a bez nichž by se v dospělosti nedokázalo obejít. Právě proto se mluví o socializaci v rodinném prostředí, které hraje nezastupitelnou roli v přípravě dítěte na život ve společnosti. (Matoušek, 1997)

Výchova dítěte je formována nejen tím, co se učí, ale také metodami, způsoby a přístupy, které rodina a rodiče používají. Tento vývoj je ovlivněn mnoha aspekty, jako jsou rodinná struktura, počet členů a sociální postavení, stejně jako vztahy mezi členy rodiny a jejich propojení s dítětem. (Osmančík a Švancar, 1968)

Důležité je také, jaké charakteristiky a prostředí mají rodiče, což zahrnuje jejich sociální status, oblasti zaměstnání a finanční situaci. Dále jsou podstatné i jejich hodnoty, etické názory, míra vzdělání a kulturní kontext, v němž žijí. (Osmančík a Švancar, 1968)

Rodinné vztahy hrají neméně důležitou roli, zejména jak dobře se rodiče spolu snesou a jaká panuje nálada v rodině. Dále je nezanedbatelné, jakou metodou rodiče přistupují k výchově dítěte, kolik času mu věnují a jakým způsobem podporují jeho růst. (Osmančík a Švancar, 1968)

Všechny tyto faktory jsou vzájemně propojené a mají na sebe vliv. Například, jak rodiče zacházejí s dítětem, odráží všechny ostatní okolnosti. Tyto skutečnosti pak ovlivňují, jak rodina plní své tři hlavní úkoly: poskytování materiální podpory, biologicko-reprodukční roli a kulturně-vzdělávací funkci, která je zásadní pro integraci dítěte do společnosti a jeho schopnost fungovat ve společenském kontextu. (Osmančík a Švancar, 1968)

Rodinné prostředí a jeho konzistence mají klíčový dopad na vznik různých chování u dětí. Na psychologický vývoj mají vliv například přítomnost biologických rodičů, život v pěstounské rodině nebo výchova v institucích. Často se ukazuje, že chování je úzce spjato s případy fyzického nebo psychického zneužívání, zanedbávání či vykořisťování dětí, což se nazývá syndrom CAN (child abuse and neglect). (Blažek et al., 2019)

Studie o vlivu rodinného prostředí na delikventní chování se zabývala jak strukturou rodiny, jako jsou rodiny s jedním rodičem, tak i kvalitou vztahů mezi jejími členy. Výzkum

v této oblasti přinesl dvě hlavní zjištění. Prvním z nich je, že mladí lidé, kteří se dopouštějí trestné činnosti, často pocházejí z domácností s jedním rodičem. Druhým zjištěním je, že pevnější vztah mezi dítětem a jeho rodiči snižuje pravděpodobnost výskytu delikventního chování – tento vzorec platí bez ohledu na sociální či etnickou různorodost. (Lynch, 2017)

2.3.2 Škola

S postupným oslabováním rodinného vlivu při utváření hodnot, názorů a chování adolescentů se stále více objevuje otázka vzrůstajícího dopadu vrstevníků. Tento fenomén vyvolává obavy, že mladí lidé při hledání své identity a morálních principů čelí většímu vlivu svých vrstevníků než rodiny. Jako následek se zvyšují požadavky na školu v oblasti socializace dětí a dospívajících. Očekává se, že škola převeze rozsáhlejší roli ve výchově a řízení chování mladé generace, než je skutečně proveditelné a realistické naplnit. (Matoušek a Kroftová, 1998)

Během dětství existují dvě důležité fáze, na které je potřeba se zaměřit, pokud jde o výchovu dětí. První z nich přichází, když dítě poprvé vstupuje do školy, a musí se adaptovat na nové prostředí, změnu denního režimu a nové požadavky. Toto období je zásadní, neboť formuje jeho náhled na učitele, školní úkoly a kamarády, což má vliv na celý jeho vzdělávací proces. (Suchý a Švancar, 1972)

Druhá klíčová fáze nastává s nástupem do šesté třídy. Zatímco do této chvíle se student převážně setkával s jedním učitelem, s kterým si vytvořil bližší vztah, nyní se mu otevírá širší spektrum pedagogů, jež se podílejí na jeho vzdělávacím procesu. Tento změněný okruh učitelů přináší odlišné metody výuky a nové formy komunikace – dřívější úzký vztah mezi jednotlivcem a učitelem se nyní transformuje na interakci mezi celou třídou a pedagogickým týmem, což vyžaduje adaptaci na novou situaci. V této fázi se u mnoha dětí začínají projevovat potíže s chováním. (Suchý a Švancar, 1972)

Postupem času se ve třídě děti začínají organizovat do svého sociálního prostředí, přičemž se přirozeně dělí na chlapce a dívky. Kromě těchto hlavních skupin se formují i menší týmy na základě společných zájmů a aktivit. Jestliže se tyto menší skupiny v budoucnu dostanou pod vliv negativních vlivů, jako jsou drogy nebo hazardní hry, mohou se stát základem pro vznik problémových nebo delikventních skupin. (Matoušek a Kroftová, 1998)

2.3.3 Vrstevníci

Vrstevníci vykonávají klíčovou funkci v průběhu socializace, která usnadňuje jedinci přechod ze světa dětí do dospělosti. V tomto kontextu mohou ovlivnit utváření osobnosti jak konstruktivně, tak destruktivně. (Warr, 2002)

V období dospívání usilují mladí lidé o větší sebeurčení a osamostatnění, což je často přivádí k postupnému odstupování od rodičů a učitelů. Současně se pro ně stávají vztahy s přáteli stále klíčovějšími, protože začínají hrát zásadní roli v tom, jak jsou jejich chování přijímáno a hodnoceno, a tímto způsobem určitou měrou nahrazují rodiče nebo je s nimi srovnávají. (Steketee, 2012)

Vzhledem k tomu, že jejich vrstevníci také procházejí fází objevování vlastní identity a samostatnosti, tyto skupiny se mnohdy obrací zády k dospělým autoritám. Ocení a podporují jednání, které projevuje odpor k pravidlům a autoritám. To může vést k tomu, že kultura vrstevníků posiluje rizikové a problematické chování, jako je experimentování s alkoholem a drogami, účast na menších delikventních aktivitách nebo přijetí odchýlného životního stylu. (Steketee, 2012)

Velká část všech zločinů, které páchají mladí lidé, je vykonávána v kolektivu. Příčinou jsou hodiny strávené volně venku s přáteli. Tato doba je ideální pro páchání protiprávních činů. (Moravcová et al., 2015)

2.3.4 Média

Média hrají v současném světě volnočasových činností dětí velmi zásadní úlohu. Dnes děti stráví stále více času na sociálních platformách, na webu, hraním videoher nebo pouhým sledováním televizních pořadů. Všechny tyto činnosti související s médii mají neoddiskutovatelný dopad na jejich integraci do společnosti. (Firstová, 2014)

Děti a dospívající tráví často značné množství času u televizoru, aniž by rodiče plně chápali, jak to ovlivňuje jejich sociální dovednosti. Zobrazování násilí v médiích je dnes běžným jevem. Mladí lidé a děti v České republice nejvíce sledují soukromou televizi Nova, která podle některých specialistů má negativní dopad na jejich psychiku, etiku a sociální růst. Tento dopad se projevuje v tom, že Nova trivializuje násilí, nevhodně zobrazuje sexuální obsah a podporuje agresivní chování vůči různým společenským či náboženským skupinám. (Matoušek a Kroftová, 1998)

Je pravdou, že chování s agresivním nádechem, jež dítě pozoruje v médiích, může vést k tomu, že si je osvojí. Tento druh obsahu může dítěti představit model, podle něž se bude řídit, což může mít vliv na jeho chování v každodenním životě. To, co dítě vidí na obrazovce, se může stát podnětem pro jeho vlastní reakce a chování, což může negativně ovlivnit to, jak interaguje se svým okolím. (Martínek, 2015)

Mládež často přichází do kontaktu s negativními vzory v některých videohrách, které běžně zobrazují násilné scény. Po delším hraní těchto her, jež mohou být velmi brutální a plné násilí, mohou mladí lidé, zejména děti, začít vidět násilí jako normální prvek reality a vnímat ho jako běžný způsob řešení problémů. Důsledkem toho mohou považovat agresivní chování a reakce za přirozený způsob, jak prosadit své zájmy nebo získat kontrolu nad okolnostmi. Takovým způsobem se násilí může stát součástí jejich každodenních interakcí a ovlivnit jejich schopnost řešit konflikty v reálném životě bez použití násilí. (Martínek, 2015)

3 OPATŘENÍ UKLÁDANÉ MLADISTVÝM

Cílem opatření pro mladistvé je hlavně zajistit podmínky pro jejich sociální a psychický růst. Tento růst se přitom zohledňuje na základě úrovně jejich rozumového a morálního vývoje, jejich osobních charakteristik, rodinného vzdělání a prostředí, ve kterém žijí. Dále zahrnuje také ochranu před negativními vlivy a prevenci opakování deliktů. (Česko, 2003)

Opatření, která jsou nastavena podle zákona č. 218/2003 Sb. (zákon o soudnictví ve věcech mládeže), by měla zohledňovat osobnost jednotlivce, pro kterého jsou určena, včetně jeho věku a úrovně jeho rozumového a morálního vývoje, zdravotního stavu a také jeho osobní, rodinné a sociální situace. Tato opatření by měla odpovídat povaze a závažnosti spáchaného činu. Jakékoliv národní, sociální, politické či náboženské názory mladistvého nebo dítěte do patnácti let, rodiny či domácnosti, ve které žije, a také způsoby jeho výchovy nemohou být důvodem pro uplatnění opatření podle zákona č. 218/2003 Sb. (zákon o soudnictví ve věcech mládeže). (Česko, 2003)

„Mladistvému lze uložit pouze tato opatření:

- výchovná opatření,
- ochranná opatření,
- trestní opatření.“ (Česko, 2003)

3.1 Výchovná opatření

Pokud dojde ke zrušení trestního opatření nebo k jeho podmíněnému zrušení, může být mladistvému uloženo výchovné opatření s cílem naplnit účel zákona o soudnictví ve věcech mládeže. Jestliže to situace umožňuje, mohou být taková opatření využita i současně s jinými trestními nebo ochrannými opatřeními, případně v rámci zvláštních postupů. Délka trvání výchovných opatření nesmí přesáhnout dobu zkušební lhůty stanovené při podmíněném odsouzení nebo odkladu peněžitého opatření. Pokud jsou nařízena samostatně nebo spolu s jinými opatřeními, mohou platit maximálně po dobu tří let. (Česko, 2003)

„Výchovnými opatřeními jsou:

- a) *dohled probačního úředníka,*
- b) *probační program,*
- c) *výchovné povinnosti,*

- d) *výchovná omezení,*
- e) *napomenutí s výstrahou.*“ (Česko, 2003)

Výchovné opatření je možné se souhlasem osoby, proti které se vede řízení, ukládat již v průběhu řízení soudem, nebo v přípravném řízení státním zástupcem. Souhlas k výkonu výchovného opatření může být kdykoliv před pravomocným rozhodnutím zrušeno a tím výkon výchovného opatření končí. (Česko, 2003)

3.1.1 Dohled probačního úředníka

Být pod dohledem probačního úředníka se rozumí systematické sledování chování nezletilého v rámci jeho rodiny a vliv rodičovské výchovy, zajištění dodržování nařízeného probačního plánu a výchovných závazků, a také omezení, která mu byla nařízena soudem pro mládež nebo státním zástupcem, anebo která vyplývají ze zákonných předpisů. Probační úředník také usměrňuje nezletilého k tomu, aby se choval v souladu s právem. (Česko, 2003)

Probační úředník má za povinnost:

- a) sledování a vyhodnocování jednání nezletilého, zaměřené na poskytování bezpečnosti pro společnost a minimalizaci šancí na recidivu v kriminalitě,
- b) odborné poradenství a podpora pro mladistvého, aby se zajistilo, že v budoucnu povede řádný život. (Česko, 2003)

3.1.2 Probační program

Součástí probačního programu jsou zejména programy, při kterých pochází ke vzdělávání trestaného mladistvého nebo programy socializačního nebo terapeutického typu. Probační program může také zahrnovat výkon obecně prospěšných prací. Probační program funguje v režimu, kdy dochází k omezení života mladistvého v rozsahu, kdy se mladistvý vyhne chování, které je v rozporu se zákonem. Probační program se také snaží napravit vztah mezi trestaným mladistvým a poškozeným. (Česko, 2003)

Mladistvý musí ve většině případů společně s probačním programem také podle svých sil a prostředků nahradit vzniklou škodu, kterou svým proviněním způsobil poškozenému. (Česko, 2003)

3.1.3 Výchovné povinnosti

Výchovné povinnosti může soud anebo státní zástupce v přípravném řízení uložit mladistvému pachatelovi, kterou mladistvému stanoví, aby:

- a) soužil v jedné domácnosti s rodiči nebo jakoukoliv jinou osobou zodpovědnou za jeho výchovu,
- b) buďto v jedné nebo více splátkách zaplatil určenou a přiměřenou částku,
- c) ve svém volném čase a bez nároku na peněžitou odměnu vykonal společensky prospěšnou činnost,
- d) pokusil se urovnat vztah mezi ním a poškozeným,
- e) dle svých sil a prostředků nahradil škodu, kterou svým proviněním způsobil nebo jiným způsobem pomohl tento následek odstranit,
- f) podstoupil terapii zaměřenou na závislost na omamných látkách, která není brána jako ochranná léčba nebo zabezpečovací detence podle trestního řádu,
- g) ve svém volném čase se podrobil resocializačnímu programu, jakémukoliv typu vzdělávacího programu nebo programu k rozvoji jeho osobnosti, který není probačním programem. (Česko, 2003)

3.1.4 Výchovná omezení

„Soud pro mládež a v přípravném řízení státní zástupce může mladistvému uložit výchovné omezení, kterým stanoví, aby zejména:

- a) nenavštěvoval určité akce, zařízení nebo jiné pro mladistvého nevhodné prostředí,*
- b) nestýkal se s určitými osobami,*
- c) nezdržoval se na určitém místě,*
- d) nepřechovával předměty, které by mohly sloužit k páchání dalších provinění,*
- e) neužíval návykové látky,*
- f) neúčastnil se hazardních her, sázek a hraní na výherních hracích přístrojích,*
- g) neměnil bez předchozího ohlášení probačnímu úředníkovi místo svého pobytu,*

h) neměnil bez předchozího oznámení probačnímu úředníkovi bezdůvodně svoje zaměstnání.“ (Česko, 2003)

3.1.5 Napomenutí s výstrahou

Napomenutí s výstrahou je trest, kdy soud nebo státní zástupce v přípravném řízení za přítomnosti opatrovníka nebo zákonného zástupce mladistvého důrazně napomene a upozorní ho na protiprávnost jeho činu, také ho seznámí s tresty, které by mu mohli být uloženy podle zákona č. 218/2003 Sb. (zákon o soudnictví ve věcech mládeže) kdyby do budoucna pokračoval v tomto jednání. (Česko, 2003)

Soud nebo státní zástupce v přípravném řízení může, pokud se to hodí, společně s napomenutím požádat zákonného zástupce, školu nebo výchovné zařízení o to, aby na mladistvého použil vhodná výchovná opatření nebo vhodné výchovné prostředky. (Česko, 2024)

3.2 Ochranná opatření

Ochranné opatření není trest je pouze sankcí, kterou lze uložit i mladistvému pachateli. Prvotním účelem ochranného opatření není trestat, i přesto že k tomu samozřejmě dochází, ale hlavně chránit společnost. (Preuss, Ph.D., © 2013-2025)

Mezi ochranné opatření řadíme:

- a) „ochranné léčení,
- b) zabezpečovací detence,
- c) zabrání věci,
- d) zabrání části majetku,
- e) ochranná výchova.“ (Česko, 2003)

Uložení ochranné výchovy jako jediný trest je možné uložit podle zákona č. 218/2003 Sb. (zákon o soudnictví ve věcech mládeže). Ostatní tresty, které řadíme mezi ochranná opatření se ukládají podle zákona č. 40/2009 Sb. (trestní zákoník). (Česko, 2003)

3.2.1 Ochranná výchova

Soud mladistvému pachateli za jeho provinění uloží trest ochranné výchovy, pokud:

- a) výchova v rodině není dostatečná a tento nedostatek není možné odstranit,

- b) jeho nynější výchova je zanedbávána,
- c) pokud žije v rodině, kde není zaručeno, že mu bude poskytnuta řádná výchova a uložení výchovného opatření by nebylo postačující. (Česko, 2003)

Výkon trestu ochranné výchovy trvá po dobu nezbytně nutnou nebo do dovršení plnoletosti mladistvého (může být prodlouženo do 19. let). (Česko, 2003)

3.3 Trestní opatření

„Za spáchané provinění může soud pro mládež mladistvému uložit pouze tato trestní opatření:

- a) obecně prospěšné práce,*
- b) peněžitě opatření,*
- c) peněžitě opatření s podmíněným odkladem výkonu,*
- d) propadnutí věci,*
- e) zákaz činnosti,*
- f) zákaz držení a chovu zvířat,*
- g) vyhoštění,*
- h) domácí vězení,*
- i) zákaz vstupu na sportovní, kulturní a jiné společenské akce,*
- j) odnětí svobody podmíněně odložené na zkušební dobu (podmíněné odsouzení),*
- k) odnětí svobody podmíněně odložené na zkušební dobu s dohledem,*
- l) odnětí svobody nepodmíněné.“ (Česko, 2003)*

Trestní opatření, která jsou stanovena zákonem č. 218/2003 Sb. (zákon o soudnictví ve věcech mládeže) ve spojení s trestním zákoníkem, musí být s ohledem na situaci a osobu mladistvého a jeho okolnosti navržena tak, aby podporovala vytvoření příznivých podmínek pro další růst mladistvého (při výkonu tohoto typu opatření nesmí být snížena jeho důstojnost). (Česko, 2003)

3.3.1 Obecně prospěšné práce

Obecně prospěšné práce jsou uloženy podle trestního zákoníku, kdy je jejich horní hranice pouze polovina horní hranice, kterou stanoví zákon č. 40/2009 Sb. (trestní zákoník). Při výkonu obecně prospěšných prací nesmí být žádným způsobem ohrožen mravnostní vývoj jedince, jeho život nebo zdraví. Společně s obecně prospěšnými pracemi bývají uložena výchovná opatření. (Česko, 2003)

3.3.2 Domácí vězení

Stejně jako u obecně prospěšných prací nesmí být ani u tohoto typu trestu horní hranice trestu vyšší než polovina horní hranice trestu, kterou stanoví trestní zákoník. (Česko, 2003)

3.3.3 Zákaz činnosti a zákaz držení a chovu zvířat

Tento typ trestu může být uložen pouze v případech, kdy nebude bránit mladistvému v přípravě na jeho budoucí povolání. Trest nesmí být uložen na dobu delší než pět let. Společně může být uložen i trest výchovného opatření. (Česko, 2003)

3.3.4 Zákaz vstupu na sportovní, kulturní a jiné společenské akce

Pokud trestní zákon dovolí může být mladistvému pachateli i tento typ trest. Jeho délka však nesmí být delší než pět let. I v tom tomto případě lze dohromady uložit trest výchovného opatření. (Česko, 2003)

3.3.5 Vyhoštění

Vyhoštění na období od jednoho do pěti let může soud pro mladistvé uložit pouze za podmínek uvedených v zákoně č. 40/2009 Sb. (trestní zákoník). U mladistvého, jenž je občanem EU, je navíc nezbytné, aby se doložilo, že pokud by se tento typ trestního opatření neudělil, mohlo by to vážně ohrozit bezpečnost státu nebo veřejného pořádku, nebo že vyhoštění by sloužilo nejlepším zájmům dotyčného mladistvého. Při rozhodování o vyhoštění se soud pro mladistvé rovněž zaměří na nejlepší zájem mladistvého, přičemž bere v úvahu jeho rodinné a osobní okolnosti, a dbá na to, aby tímto trestem nevznikaly rizika spojená s opuštěním. (Česko, 2003)

3.3.6 Peněžitě opatření

Peněžitě opatření se ukládá podle podmínek uvedených v trestním zákoníku. Ukládá se pouze v případech, kdy si mladiství sám vydělává nebo pokud uložení trestu umožňují jeho

majetkové poměry. Trest peněžitého opatření bývá ukládám spolu s vhodným výchovným opatřením. (Česko, 2003)

Peněžitě opatření se ukládá v denních sazbách, a to buď v 10 nebo až 365denních sazbách. Nejmenší denní sazba může činit 100 Kč a nejvyšší 5000 Kč. (Česko, 2003)

3.3.7 Peněžitě opatření s podmíněným odkladem výkonu

Podmíněně lze výkon trestu peněžitého opatření odložit, pokud soud uzná, že:

- a) pokud je možné účelům, které z tohoto trestního opatření vyplívají, dosáhnout i bez toho, aniž by bylo toto trestní opatření vykonáno s přihlédnutím k tomu, v jakých životních podmínkách žije a kde pracuje,
- b) pokud za mladistvého někdo dá záruku za jeho nápravu a vzhledem k tomu jaký má výchovný vliv na mladistvého je možné usuzovat, že bude dosáhnuta účelům tohoto trestního opatření i bez jeho vykonání. (Česko, 2003)

3.3.8 Odnětí svobody

U mladistvých pachatelů se trestní sazba určuje podle trestní sazby uvedené v zákoně č. 40/2009 Sb., ale v případě mladistvých se tato trestní sazba krátí na polovinu, kdy horní hranice nesmí být vyšší než 5 let a spodní hranice nesmí být vyšší než rok jeden. (Česko, 2003)

Toto trestní opatření lze uložit pouze v případech, pokud by na základě spáchaného provinění, mladistvého pachatele a uložení trestu dle zákona č. 218/2003 Sb. (zákon o soudnictví ve věcech mládeže) nedošlo k naplnění účelů uvedených v zákoně č. 218/2003 Sb. (zákon o soudnictví ve věcech mládeže). (Česko, 2003)

Mladistvému lze uložit trest odnětí svobody v délce pěti až deseti let, pokud je za jako spáchané provinění dle trestního zákoníku možné uložit výjimečný trest. (Česko, 2003)

3.3.9 Podmíněné odsouzení a podmíněné odsouzení s dohledem

Při tomto druhu trestního opatření soud uloží mladistvému zkušební dobu v délce trvání jednoho až tří let, nesmí to být však dobu kratší, než je doba, na kterou byl udělen trest odnětí svobody. Spolu s podmíněným odsouzením lze uložit trest výchovného opatření. (Česko, 2003)

V případě, kdy mladistvý dal důvod ke zrušení zkušební doby soud může u tohoto typu trestu setrvat, pokud:

- a) určí mladistvému dohled (případech, kdy ještě dohled nebyl stanoven),
- b) zkušební dobu prodlouží o přiměřenou dobu (nesmí být delší než dva roky a nesmí posunout horní hranici za hranici pěti let),
- c) uloží další vhodné výchovné opatření, které bude mladistvého směřovat k vedení spořádaného života,
- d) určí místo, kde mladistvý bude trávit svůj volný čas. (Česko, 2003)

4 PREVENCE KRIMINALITY

Prevence kriminálních činů zahrnuje soubor ne-trestních opatření, tedy veškeré činnosti uskutečňované státními, veřejnými i soukromými subjekty, které se zaměřují na eliminaci kriminality a minimalizaci strachu z ní. (Prevence kriminality, © 2025)

Mezi tato opatření se řadí aktivity, které vedou k omezení míry a závažnosti trestných činů a jejich důsledků, a to buď prostřednictvím snížení příležitostí k páčání trestné činnosti, nebo ovlivněním možných pachatelů a obětí těchto činů. (Prevence kriminality, © 2025)

Tato opatření zahrnují sociální a situační prevenci, včetně osvěty veřejnosti o způsobech, jak se chránit před trestnými činy, a jak podporovat oběti. (Prevence kriminality, © 2025)

Regulace kriminality je úzce propojena s opatřeními proti různým sociálně patologickým fenoménům, přičemž nejzávažnějšími jsou různé druhy závislostí. (Prevence kriminality, © 2025)

Preventivní politika

Preventivní politikou se rozumí strategie kontroly kriminality, která je postavena výhradně na ne-trestních opatření. Jejím cílem je vyloučit obecně nebezpečné jevy společnosti a minimalizovat pohnutek a příležitosti ke spáchání trestných činů. Mezi subjekty, které se zabývají preventivní politikou nepatří jenom orgány činné v trestním řízení (policie, soud a další), ale patří sem i další organizace jakou jsou zájmové sdružení, církve, jednotlivý občané a mnoho dalších. (Prevence kriminality, © 2025)

Úrovně preventivních aktivit

Systém preventivních aktivit se dělí do tří stupňů, a to na primární, sekundární a terciální prevenci. (Prevence kriminality, © 2025)

„Primární prevence zahrnuje především výchovné, vzdělávací, volnočasové, osvětové a poradenské aktivity zaměřené zejména na nejširší veřejnost. Zvláštní pozornost je zaměřena na pozitivní ovlivňování zejména dětí a mládeže (využívání volného času, možnosti sportovního vyžití). Těžiště primární prevence spočívá v rodinách, ve školách a v lokálních společenstvích.“ (Prevence kriminality, © 2025)

Sekundární prevence se zabývá mladistvými a skupinami mladistvých, u kterých je pravděpodobnost vzniku trestního chování nebo pravděpodobnost, že budou oběťmi trestných činů vyšší. (Prevence kriminality, © 2025)

Terciální prevence zahrnuje znovu začlenění do společnosti pachatele trestných činů (pomoc při hledání bydlení, pomoc při hledání práce a další). Cílem terciální prevence je udržet úspěchy z dřívějších zásahů intervence a obnovit neefektivní sociální okolí. (Prevence kriminality, © 2025)

Struktura prevence kriminality

Struktura prevence kriminality se v České republice dělí do třech částí. Těmi jsou sociální prevence, situační prevence a viktimnosti a pomoc obětem trestných činů. (Prevence kriminality, © 2025)

Sociální prevence představuje jednání, které mají vliv na socializační procesy a také procesy, kdy dochází k sociální integraci. Dále jsou to také činnosti, které se zaměřují na změny nevhodných podmínek, a to jak společenských, tak ekonomických, které jsou pokládány za hlavní důvody zrodu páchaní TČ. (Prevence kriminality, © 2025)

Situační prevence je založena na zkušenostech, že specifické typy trestné činnosti se vyskytují v určitých obdobích, v určitých lokalitách a pod specifickými podmínkami. Za pomoci opatření fyzické, technické a režimové ochrany usilují o snížení důvodů páchaní trestné činnosti. (Prevence kriminality, © 2025)

„Prevence viktimnosti a pomoc obětem trestných činů je založena na konceptech bezpečného chování, diferencovaného s ohledem na různé kriminální situace a psychickou připravenost ohrožených osob. V praxi se jedná o skupinové i individuální zdravotní, psychologické a právní poradenství, trénink v obranných strategiích a propagaci technických možností ochrany před trestnou činností.“ (Prevence kriminality, © 2025)

Prevence kriminality mládeže

Aby byla prevence kriminality mládeže úspěšná je důležité ji včas a v delším časovém období aplikovat. Prevence kriminality mládeže je postavena na myšlence, že jde o proces, který se nesmí s žádným případem zanedbat, začátek tohoto procesu se nesmí odkládat a je potřebné s ním začít u dítěte v co nejmenším věku. (Zoubková, 2002)

4.1 Projekty prevence kriminality

Česká republika disponuje značným množstvím programů prevence kriminality. Tyto programy v ČR pořádají PČR, kraj, obec, organizace nevládního charakteru a městská policie. (Projekty prevence kriminality, © 2025)

4.1.1 Asistent prevence kriminality

Je zaměřen na redukci výskytu protiprávního jednání v oblastech, kde ve velké míře dochází k sociálnímu vyrazení, anebo v místech, která jsou tímto vyražením ohrožena. Primárně se soustředí na zabezpečení dodržování právních norem, prevenci konfliktu mezi sousedy, a na zamezení drobným a skrytým protiprávním činům, které v rámci těchto oblastí jak PČR, tak i městská policie řeší. Dále se usiluje o změnu negativních postojů většinové společnosti vůči lidem, kteří jsou ze společnosti vyřazeni. Zvolený odborný pracovník po absolvování základního profesního školení pracuje jako součást městské policie a napomáhá zvětšit bezpečnost prostředí, dodržovat jednání v souladu s právními normami a celkově podporuje dodržování zásadních právních norem jak v oblasti, kde dochází k vyrazení obyvatel ze společnosti, ale i v rámci celého města. (Asistent prevence kriminality, © 2025)

4.1.2 Speciální výslechové místnosti

Speciální výslechové místnost se skládá z více místností, přičemž minimum jsou dvě místnosti. Prostory speciální výslechové místnosti jsou vždy samostatné pokoje, které jsou spolu spojeny pouze příslušenstvím určeným k přenosu zvuku a videa. Místnost, kde probíhá vlastní výslech je vybavena způsobem, aby vyvolávala pocit klidu a pohody. Tato místnost disponuje technikou pro záznam zvuku a obrazu za účelem zachycení výslechu. (Speciální výslechové místnosti, © 2025)

4.1.3 Bezpečná škola

„Používané techniky v projektu jsou cíleny na posílení kooperace ve třídě, na respektování osobnostních rozdílů a postojů jednotlivých studentů, na budování zdravého třídního klimatu. Důraz je kladen na selektivní primární prevenci zaměřenou na různé formy rizikového chování, na rozvoj osobnostních předpokladů, sociálních a komunikačních dovedností a kompetencí žáků i pedagogů.“ (Projekt Bezpečná škola, © 2025)

II. PRAKTICKÁ ČÁST

5 POHLED NA SOUČASNÝ STAV VE ZLÍNĚ A ZLÍNSKÉM KRAJI

Při vypracování této kapitoly bylo pracováno se statistickým přehledem kriminality Zlínského kraje za rok 2024 (tedy období od 1. ledna 2024 do 31. prosince 2024), kde lze zjistit i přesný počet spáchaných trestných činů nezletilými (1 - 14let), mladistvými (15 - 17let) a dětmi (1 - 17let). Také je možno z tohoto statistického přehledu zjistit přesný druh trestné činnosti, který byl nezletilými, mladistvými a dětmi páchán a v jakém počtu. (Statistické přehledy kriminality za rok 2024, 2024)

Dále bylo pracováno s mapou kriminality pro město Zlín v období od 1. ledna 2025 do 31. prosince 2024, kde lze zjistit přesné číslo spáchaných trestných činů na území města Zlín. Avšak nelze říct jaký byl poměr trestných činů spáchaných dospělými pachateli a mladistvými. (Statistické přehledy kriminality za rok 2024, 2024)

Město Zlín

Město Zlín, které je statutárním městem a zároveň sídlem Zlínského kraje, je známo nejen svou historickou vazbou na podnikatelskou činnost firmy Baťa, ale také dlouhodobým zájmem o oblast sociální prevence a bezpečnostní politiky. Se zhruba 75 tisíci obyvateli se jedná o významné regionální centrum. (Oficiální stránky města Zlín, © 2025)

V rámci prevence kriminality mládeže realizuje město Zlín systematický Městský program prevence kriminality, který se opírá o mezioborovou spolupráci mezi samosprávou, školskými zařízeními, Policií ČR, Městskou policií Zlín a organizacemi poskytujícími sociální služby. Cílem programů je minimalizace rizikových jevů v chování mládeže. (Oficiální stránky města Zlín, © 2025)

Zlínský kraj

V období od 1. ledna do 31. prosince 2024 bylo ve Zlínském kraji registrováno 6 100 trestných činů z toho bylo objasněno pouze 3 503 trestných činů, to je 57,4 % úspěšnost vyřešení (viz Tabulka 1). Tento počet je celkový počet činů spáchaných dospělými i dětmi. (Statistické přehledy kriminality za rok 2024, 2024)

Největší zastoupení mají činy spadající do skupiny, která se označuje jako obecné kriminality. V této skupině bylo registrováno 4 531 trestných činů, kdy se povedlo objasnit 2 322 trestných činů, což činí 51,3 % objasněnosti. (Statistické přehledy kriminality za rok 2024, 2024)

„*Obecná kriminalita představuje nejvýznamnější část celkové kriminality, o čemž svědčí její podíl na celkové kriminalitě. Obecná kriminalita v sobě zahrnuje celou škálu trestné činnosti od násilné, přes majetkovou až po mravnostní trestnou činnost.* (Odbor obecné kriminality, © 2025)

Druhé nejvyšší zastoupení mají majetkové trestné činy. Celkem bylo v roce 2024 ve Zlínském kraji registrováno 2 841 trestných činů spadajících do kategorie majetkové kriminality. Objasněno jich bylo jenom 1 079, což odpovídá 38 % případu. (Statistické přehledy kriminality za rok 2024, 2024)

Jako třetí druh kriminality, která má ve Zlínském kraji největší zastoupení kriminalita označovaná jako zbývající kriminalita. Do této skupiny spadají trestné činy jako například dopravní nehody všechny typů, ublížení na zdraví z nedbalosti, tyraní zvířat a další. Těchto trestných činů bylo v roce 2024 ve Zlínském kraji registrováno 1 052 z toho bylo 891 objasněno, to odpovídá 84,7 % objasněnosti případů. (Statistické přehledy kriminality za rok 2024, 2024)

Tabulka 1 Spáchaná trestná činnost v roce 2024

Druh kriminality	Registrováno	Objasněno	Objasněnost v %
Vraždy	7	7	100 %
Násilná kriminalita	553	407	73,6 %
Mravnostní kriminalita	131	88	67,2 %
Krádeže vloupáním	602	192	31,9 %
Krádeže prosté	920	660	71,7 %
Ostatní majetková kriminalita	1 319	227	17,2 %
Majetková kriminalita	2 841	1 079	38 %
Ostatní kriminalita	1 006	748	74,4 %
Obecná kriminalita	4 531	2 322	51,3 %
Zbývající kriminalita	1 052	891	84,7 %
Hospodářská kriminalita	517	290	56,1 %
Vojenské a protiústavní činy	0	0	0 %
Celková kriminalita	6 100	3 503	57,4 %

(zdroj: Statistické přehledy kriminality za rok 2024, 2024)

Ve statistickém přehledu Zlínského kraje za rok 2024 je možné zjistit počet registrovaných a objasněných případů spáchaných nezletilými (1 - 14let), mladistvými (15 - 17let) a dětmi

(1 - 17let) (viz Tabulka 2), kdy tato kategorie není součet kategorie nezletilých a mladistvých z důvodu toho, že jeden TČ může současně spáchat nezletilý a mladistvý. (Statistické přehledy kriminality za rok 2024, 2024)

Stejně jako dospělí pachatelé, tak i nezletilí i mladiství nejvíce páchají skutky spadající do kategorie obecné kriminality. U nezletilých se jedná o 42 skutků a u mladistvých jde o 107 skutků. (Statistické přehledy kriminality za rok 2024, 2024)

Ostatní kriminalita je druhou nejpáchanější kriminalitou u nezletilých i mladistvým. U nezletilých je to v roce 2024 17 skutků a u mladistvých je to 31 skutků. Do ostatní kriminality patří například výtržnictví, poškození cizí věci – sprejerství, maření výkonu úředního rozhodnutí a další. (Statistické přehledy kriminality za rok 2024, 2024)

Třetí nejvíce páchanou skupinou trestných činů jsou skutky spadající do násilné kriminality. Nezletilý se dopustily hned 11 skutků a mladistvý skutků 20. Násilná kriminalita páchaná mladistvými je v posledních letech na vzestupu. (Statistické přehledy kriminality za rok 2024, 2024)

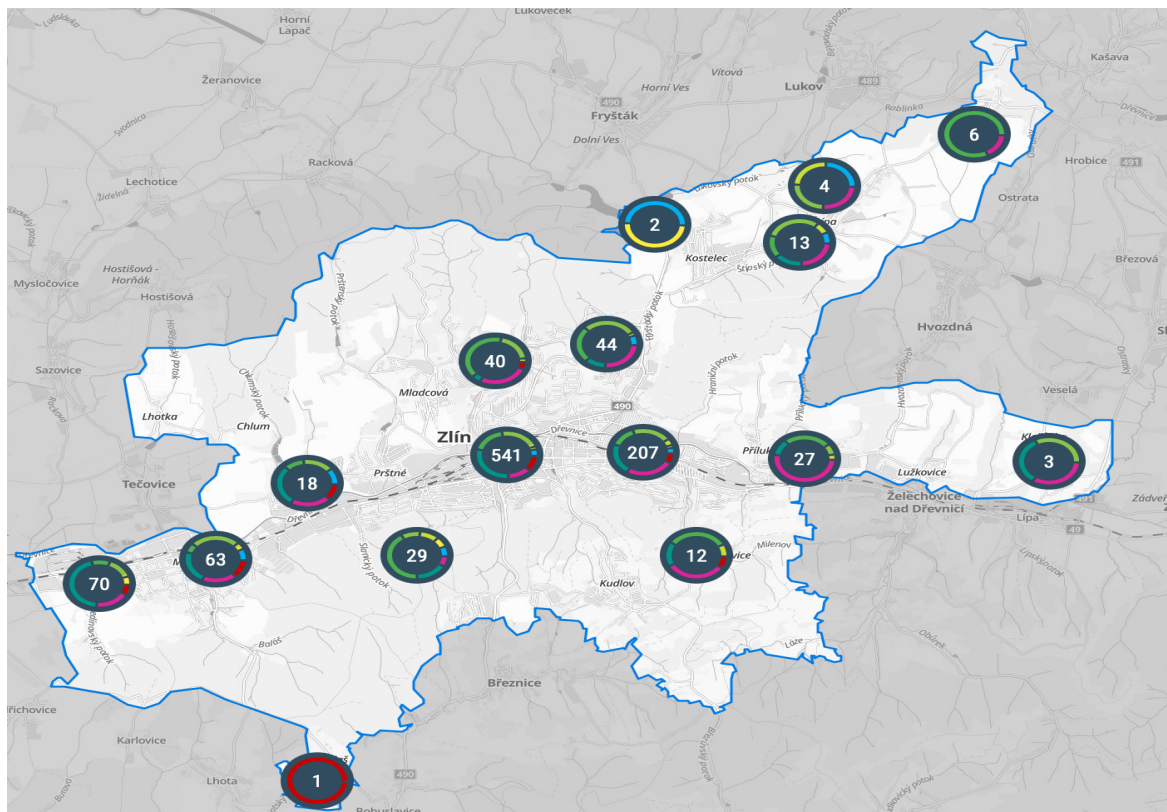
Tabulka 2 Skutky spáchané nezletilými, mladistvými a dětmi v roce 2024

Druh kriminality	Nezletilý	Mladistvý	Děti
Vraždy	0	1	1
Násilná kriminalita	11	20	28
Mravnostní kriminalita	4	7	11
Krádeže vloupáním	3	20	22
Krádeže prosté	7	17	24
Ostatní majetková kriminalita	0	12	12
Majetková kriminalita	12	49	58
Ostatní kriminalita	17	31	45
Obecná kriminalita	42	107	142
Zbývající kriminalita	2	8	10
Hospodářská kriminalita	0	0	0
Vojenské a protiústavní činy	0	0	0
Celková kriminalita	44	115	152

(zdroj: Statistické přehledy kriminality za rok 2024, 2024)

Město Zlín

V období od 1. ledna 2024 do 31. prosince 2024 bylo na území města Zlín registrováno 1 080 trestných činů (viz Obrázek 1). Tento počet trestných činů byl spáchán na katastrálním území města Zlín, což znamená i ve všech jeho městských částech (Malenovice, Pršténé, Příluky, Mladcová, Lužkovice, Kudlov, Jaroslavice, Salaš, Louky, Velíková, Štípa, Lešná a Klečůvka). (Mapa kriminality, © 2025)

Obrázek 1 Počet trestných činů na katastrálním území města Zlín

(zdroj: Mapa kriminality, © 2025)

V oblasti centra města bylo trestných činů registrováno pouze 300, kdy největší zastoupení mají krádeže. Krádeží bylo v roce 2024 v centru města spácháno 120, což znamená přesně 40 % všech spáchaných trestných činů v centru města. Do tohoto čísla jsou započítány i trestné činy krádeží, které nebyli při spáchání trestného činu spáchány v jednočinném souběhu. (Mapa kriminality, © 2025)

Po krádežích a krádežích vloupáním se v centru města nejvíce páchala jiná majetková trestná činnost. Registrováno bylo 98 trestných činů, kdy přibližně polovina těchto činů byla klasifikována pouze jako jiná majetková trestná činnost. Druhá polovina těchto činů bylo opět spáchána v jednočinném souběhu s dalšími trestnými činy. (Mapa kriminality, © 2025)

„Jednočinný souběh znamená, že pachatel jedním skutkem spáchá několik trestných činů (například použije výbušninu a usmrtí tak několik osob).“ (Preuss, Ph.D., © 2013-2025)

Oproti roku 2023 je v centru města výrazně snížila kriminalita spojená s drogami (tzv. toxikomanie). V roce 2024 bylo registrováno pouze 11 trestných činů, které spadají do kategorie toxikomanie. Zatímco v roce 2023 těchto činů bylo registrováno hned 33. V roce 2024 však došlo ke zvýšení těchto trestných činů registrovaných v oblasti Nad ovčírnu, kde bylo registrováno také 11 trestných činů. (Mapa kriminality, © 2025)

„Toxikomanie je stav periodické nebo chronické intoxikace, škodlivé jednotlivci nebo společnosti, který je vyvolán opakovaným zneužíváním drog přírodního nebo syntetického původu.“ (Toxikomanie a nedovolená výroba a držení omamných látek, ©2025)

6 ROZHOVOR

Tato kapitola bude obsahovat přepis rozhovoru s vyšetřovatelkou, která je již několik let zabývá kriminalitou páchanou mládeží, ale také kriminalitou páchanou na dětech v rámci služby kriminální policie a vyšetřování – Oddělení obecné kriminality Zlín.

Tento rozhovor je pro práci relevantní, protože nejprve obecně propojuje teorii s praxí. Dále poukazuje na silné stránky, kterými město Zlín v dané problematice disponuje. V neposlední řadě také odhaluje aktuálně nejvýznamnější druh kriminality páchané mládeží ve Zlíně, jehož výskyt není na ústupu, ale naopak stále narůstá.

Přepis rozhovoru

Jaká je vaše pozice?

„Jsem kriminalistka na SKPV OOK Zlín.“

Jak dlouho se věnujete této práci?

„Této práci se věnuji 13 let.“

Jaká je náplň vaší práce?

„Naplní moji práce je, jak kriminalita páchaná dětmi, tak i na dětech.“

Jaké jsou nejčastější typy kriminality, kterých se dopouštějí mladiství?

„V rámci krajské kriminálky je to s 90 % sexuální trestné činy. Na okresní kriminálce po bylo pestřejší, protože je tam trestní sazba nižší, takže tam jsme řešili dá se říct veškerou trestnou činnost, které se mládež dopouštěla. Bylo to hodně krádeže, mravnostní kriminalita (hlavně pohlavní zneužití), toxikomanie, a i násilná trestná činnost.“

Existují určité skupiny mládeže (např. podle sociálního zázemí, vzdělání), které jsou náchylnější k páchání trestné činnosti?

„Ještě před 10 lety tam byl ten rozdíl markantnější, že trestnou činnost páchali děti, které byli ze sociálně slabších rodin. Ale v této době vlivem hlavně médií, sociálních sítí a dalších věcí se to vyrovnalo a nelze říct, že by trestnou činnost páchali pouze děti ze slabších poměrů. Máme případy, kdy se i mladistvý z úplně normální a dobře fungující rodiny dopustí vraždy. Krádeže jsou naopak typickým trestným činem mladistvých ze sociálně slabších rodin, ale naopak trestné činy spojeny s drogami jsou typičtější pro děti z lepších poměrů, protože jsou pro ně finančně dostupnější.“

Jaký je podíl recidivy u mladistvých pachatelů?

„Mládež stárne, což je faktor, který to hodně ovlivňuje. Ale ze svého pohledu můžu říct, že se nám podařilo pár úspěšně resocializovat a k trestné činnosti už se nevrátili, kdy to byl u nich opravný přeshlap, ale máme i takové klienty, kteří pokračují v páchaní trestné činnosti i po 18. roku věku. Hlavně co se týče toxikománie, tam máme velkou recidivu. Nedá se přesně říct, jestli je více recidivistů nebo napravených, pro nás je vždy spis úspěch, když se k páchaní trestných činů nikdy nevrátí.“

Jak dobře spolupracují státní instituce (policie, školy, sociální služby) při řešení těchto případů?

„Jako vyšetřovatelka při vyšetřování nejvíce spolupracuji s orgánem sociálně-právní ochrany dětí, pak také spolupracujeme se školami, které nám podávají různé informace o žákovi, a potom co si týče obětí, tak jsou to například Bílé kruhy bezpečí. Nejvíce je to však OSPOD. Naše spolupráce funguje skvěle bez toho by to vlastně ani nešlo.“

Máte příklady úspěšné resocializace mladistvých pachatelů? Co na těchto případech fungovalo?

„Úspěšně resocializovaných mladistvých pachatelů máme. U případů, u kterých jsem osobně bylo fungovala umístění do výchovného ústavu, kde si uvědomili, že takhle žít nechtějí, ale výchovný ústav zase působí jak na koho, někteří se ve výchovném ústavu naučí i věci, které to té doby neuměli.“

Kde vidíte hlavní nedostatky v současném systému prevence kriminality mládeže?

„Největším momentálním nedostatkem je, že nejsou kapacity ve výchovných ústavech, protože se jich spousta zrušilo, což je samozřejmě až následující řešení. Co si týče systému prevence je těžké říct, protože je to ze mě jedna z nejnáročnějších problematik, která se vůbec řeší a je vůbec strašně těžké přijít na to proč se to děje, proč je ten nárůst takový. Takže se stále patra po tom, jak to zastavit. A konkrétní nedostatek to mě opravdu nenapadá.“

Máte dostatek personálu a zdrojů na efektivní vyšetřování a prevenci?

„Personálu je určitě velký nedostatek. Skoro nikdo nechce tuto problematiku dělat, protože je opravdu hodně náročná, zdlouhavá a zodpovědná. Prostředků máme standartně, jako u jiné trestné činnosti, takže to je v pohodě. Ale opravdu chybí personál.“

Jak se pracuje s rodiči delikventů? (Je spolupráce s rodinou dostatečná?)

„Primárně to není součástí naší práce. Samozřejmě můžeme dát nějaké doporučení na koho se obrátit (psycholog, poradenské centrum).“

Jak by se mohla zlepšit spolupráce mezi policií a školami?

„Za mě je tato spolupráce na dost vysoké úrovni. Mi zase nemůžeme tu školu zahltit, protože mají svých starostí taky hodně.“

Jak by mohla technologie (např. sociální sítě, aplikace) pomoci v prevenci kriminality?

„Těžko říct. Podle mého názoru je internet naopak ten, co způsobuje spoustu příležitostí k páchaní trestné činnosti, protože v dnešní době se spousta trestných činů páchá v kyberprostoru. Protože jsem starší generace, tak to za mě nemá smysl, ale třeba názor děti by byl jiný.“

Dalo by se dle vašeho názoru zapojit bývalé mladistvé delikventy do prevence kriminality, například jako mentory pro ohroženou mládež?

„Myslím si, že je to model prevence, který se někde v ČR dělá v rámci nějakých neziskových organizací. Ale nevím, zda by se někdo dobrovolně chlubil tím, že kradl nebo někoho znásilnil, ale pokud by se takový jedinec našel, tak vliv by to určitě mít mohlo. Osobně si to dokážu spíše představit u vrahu, kteří když dojde ke zdárně resocializaci, tak se k těmto činům vrací a snaží se je nějakým způsobem odčinit.“

Mají vliv na kriminalitu mládeže sociální sítě a online prostředí?

„Určitě mají. Mládež si dokáže na internetu v dnešní době obstarat spoustu věcí, jako jsou třeba drogy. Samozřejmě se na internetu například násilí zobrazuje jako normální a běžná věc.“

Jaký vliv mají drogy a alkohol na kriminalitu mladistvých?

„Jednoznačně mají. Toxikomanie u mládeže se každým rokem zvyšuje.“

Existují nějaké nové formy kriminality mládeže, například v kyberprostoru?

„Úplně nová forma kriminality teď momentálně nevzniká. Jde spíše o to, který druh na zrovna navrch. Teď je to třeba násilná kriminalita, která za poslední rok možná dva hodně stoupá. Na zaklade různých zkoumaní se přišlo na to, že největší vliv na tento nárůst mají hry.“

7 SWOT ANALÝZA

Na základě rozhovoru s vyšetřovatelkou s SKPV OOK Zlín vyplívá, že největším problémem dnešních dnů je stále stoupající počet spáchaných provinění spadajících do kategorie násilné kriminality. Z tohoto důvodu bude pro zbytek práce tato informace stěžejní, a proto se s ní bude po zbytek práce prioritně pracovat. Analýza SWOT a s ní vyplívající návrh opatření se budu proto vypracovávat pouze na tento vybraný druh kriminality mládeže.

Analýza SWOT je metoda, kterou firmy či projektové týmy využívají k posouzení jak externích, tak interních aspektů ovlivňujících jejich fungování. Tuto metodu lze také aplikovat v jiných sektorech, například v marketingu nebo při hodnocení personálu. Zkratka SWOT vznikl z anglických výrazů síly (strengths), slabosti (weaknesses), příležitosti (opportunities) a hrozby (threat). (SWOT analýza jako základ každého projektu, ©2025)

7.1 SWOT analýza kriminality mládeže ve městě Zlín

V této části bude provedena SWOT analýza (viz Tabulka 3), která slouží k odhalení silných a slabých stránek města Zlín v souvislosti s výskytem násilné kriminality mládeže a její prevencí. Dále zde budou popsány příležitosti, kterou je možno v rámci města Zlín použít. V poslední řadě se zde vymezí hrozby, které mohou účinnost preventivních opatření ohrozit. Tato SWOT analýza bude sloužit jako základ pro návrh opatření, které bude zaměřeno na snížení násilné kriminality mládeže ve městě Zlín.

Silné stránky

Město Zlín má velkou řadu předpokladů, které se dají využít k úspěšnému preventivnímu programu pro mladistvé. Tím největším předpokladem je velký počet vzdělávacích zařízení, spolu s Univerzitou Tomáše Bati. Univerzita Tomáše Bati může poskytnou zázemí, kde by docházelo ke vzdělávání lidí v oblasti prevence.

Další skvělou silnou stranou je velmi dobře fungující městská policie. Městská policie Zlín dlouhodobě provádí preventivní činnost v oblasti kriminality. Také dlouhodobě spolupracuje se školami a komunitními centry ve městě.

Pozitivem je také velká dostupnost volnočasových aktivit, ať už se jedná o veřejně přístupná místa za jejichž užívání se neplatí, tak se ve městě nachází i velké množství spolků a klubů, které ve většině případů za roční poplatek umožňuje mladistvým vykonávání jakéhokoliv sportu.

Poslední silnou stránkou města Zlín je jeho nízká míra násilných trestných činů spáchaných mládeží na rozdíl od jiných měst v ČR. I přes rostoucí počet násilných TČ v posledních dvou letech je jejich podíl v celkovém počtu spáchaných TČ mladistvými nižší než v jiných krajských městech. Proto je město Zlín vhodné pro vytvoření a zavedení opatření na redukci násilné kriminality mládeže ještě předtím, než dojde k ještě většímu nárůstu.

Slabé stránky

Na druhé straně je však ve městě Zlín i velké množství nedostatků, co se týče této oblasti. Prvním nedostatkem je vůbec absence preventivních programů, které by se týkaly této problematiky.

Za další je určitě důležité zmínit absenci mapování vzrůstajícího násilného a agresivního chování mládeže. Policie ve městě Zlín pouze zaznamenává počty spáchaných násilných trestných činů, ale nikoliv místa, kde k těmto činům dochází. Na základě mapování by bylo možné na nejvíce ohrožených místech páchaní tohoto typu trestných činů zamezit, nebo jej alespoň omezit na minimum.

Za další nedostatek se dá považovat malé zapojení mladých lidí nebo všeobecně občanů do preventivních programů. Toto zapojení by mohlo vést k větší účinnosti preventivních programů a také k většímu zájmu o ně. Velice okrajově ve Zlíně fungují preventivní programy se zapojením terénních pracovníků, avšak žádný z nich se nespecializuje na mládež.

Příležitosti

Město Zlín disponuje velkým množstvím příležitostí, co se týče vzniku preventivních programů. Velkou příležitostí má město v UTB, protože univerzita disponuje množstvím odborníků v oblasti sociální práce, psychologie nebo pedagogiky. Dále na UTB studují lidé, kteří se těmito obory aktivně zabývají a mohli by se sami aktivně zapojovat do preventivních programů, například jako terénní pracovníci.

Jednou s dalších příležitostí je také otevřenost města k zakládání nových projektů. Město již z minulosti má zkušenosti se základním projektem v oblasti vzdělávání nebo veřejné správy, proto by spuštění nového preventivního programu nemělo být pro město problémem.

Jako příležitost je také rostoucí zájem mladých lidí o online prostředí. Toto je možné efektivně využít jako součást programu prevence, kdy by program mohl na mládež působit

nejen prostřednictvím tradičních forem, ale také online. Program by díky tomu nemusel být zaměřen pouze na fyzickou složku násilné kriminality, ale také na její část, která může probíhat v online prostředí, například kyberšikanu.

Hrozby

Je nezbytné také zohlednit hrozby, které městu Zlín hrozí. Tou první je určitě stále častěji se objevující nevhodná, někdy až násilná komunikace prostřednictvím internetu. Tato komunikace ve většině případů přerůstá až v kyberšikanu.

Dalším rizikem může také být nedůvěra mladých vůči autoritám a institucím. Toto riziko může nastávat hlavně tehdy, když mají mladí lidé pocit, že jsou vyřazeni z rozhodovacího procesu.

Hrozbou je také, že mládež, a hlavně děti mají neustále přístup k násilnému chování, které můžou vidět jak v televizi, tak i jako součást počítačových her. Také si mohou na pár kliknutí na internetu seznámit z jakoukoliv internetovým tvůrcem, který může násilí ukazovat jako běžný nástroj řešení konfliktu.

Tabulka 3 SWOT analýza

S (Strengths – silné stránky)	W (Weaknesses – slabé stránky)
Velké množství škol a univerzita (UTB)	Nedostatek terénních pracovníků
Aktivní městská policie	Nedostatek programu zaměřených na násilí
Široká zástavba pro volnočasové aktivity a sport	Malé zapojení mladých do rozhodovacího procesu
Bezpečné místo	Absence mapování rizikových míst
O (Opportunities – příležitosti)	T (Threats – hrozby)
Využití specialistů z UTB	Růst násilí v online prostředí
Inovativní město – otevřené zakládání nových programů	Riziko přisvojení násilných návyků internetových tvůrců
Zapojení mladých do rozhodování	Nedůvěra mladých v autority
Využití vlivu sociálních sítí na mladistvé a děti	Násilí ukazováno jako normální věc (například počítačové hry)

(zdroj: vlastní)

Tabulka 4 SWOT analýza – hodnocení

S (Strengths – silné stránky)			W (Weaknesses – slabé stránky)		
Velké množství škol a univerzita (UTB)	2	0,2	Nedostatek terénních pracovníků	2	-0,2
Aktivní městská policie	5	0,3	Nedostatek programu zaměřených na násilí	3	-0,3
Široká zástavba pro volnočasové aktivity a sport	4	0,3	Malé zapojení mladých do rozhodovacího procesu	1	-0,2
Bezpečné místo	3	0,2	Absence mapování rizikových míst	3	-0,3
O (Opportunities – příležitosti)			T (Threats – hrozby)		
Využití specialistů z UTB	3	0,3	Růst násilí v online prostředí	3	-0,3
Inovativní město – otevřené zakládání nových programů	3	0,2	Riziko přisvojení násilných návyků internetových tvůrců	2	-0,2
Zapojení mladých do rozhodování	2	0,1	Nedůvěra mladých v autority	2	-0,1
Využití vlivu sociálních sítí na mladistvé a děti	4	0,4	Násilí ukazováno jako normální věc (například počítačové hry, filmy)	4	-0,4

(zdroj: vlastní)

V Tabulce 4 lze vidět, že položky byly známkovány 1–5 (5 = nejdůležitější, 1 = nejméně důležitá) a váženy tak, aby součet vah ve skupině byl 1.

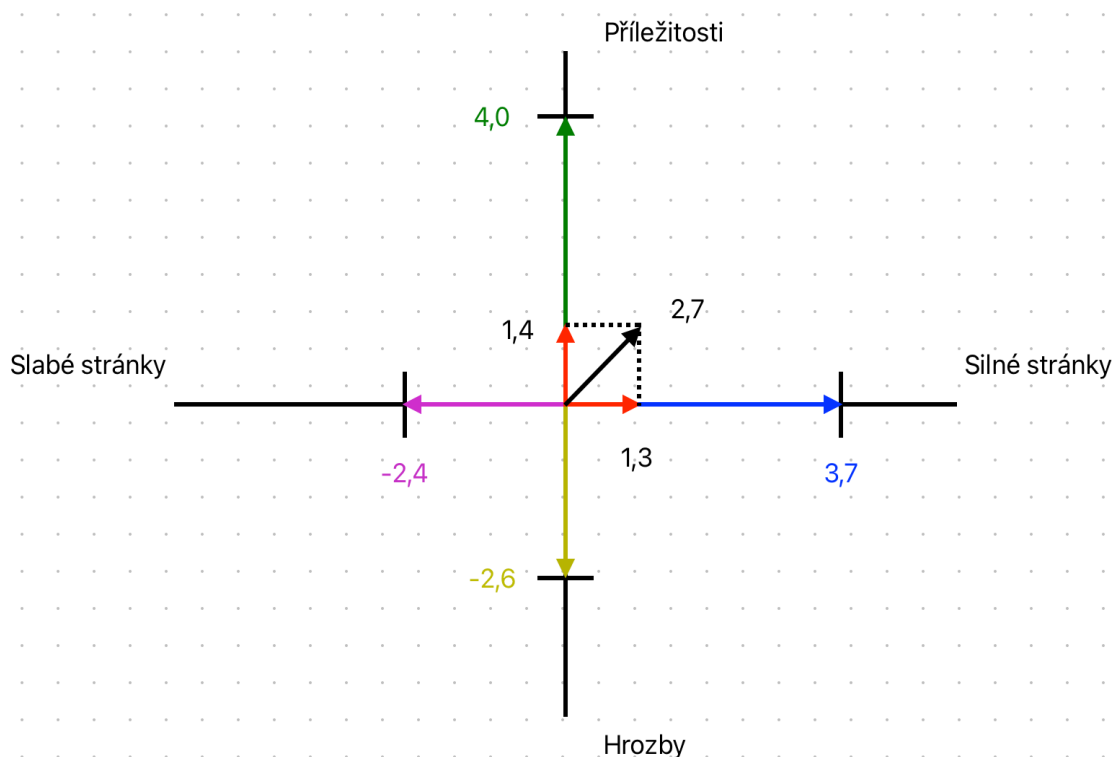
Tabulka 5 SWOT analýza – vyhodnocení

S (Strengths – silné stránky)				W (Weaknesses – slabé stránky)			
2	0,2	0,4	3,7	2	-0,2	-0,4	-2,4
5	0,3	1,5		3	-0,3	-0,9	
4	0,3	1,2		1	-0,2	-0,2	
3	0,2	0,6		3	-0,3	-0,9	
O (Opportunities – příležitosti)				T (Threats – hrozby)			
4	0,3	1,2	4	3	-0,3	-0,9	-2,6
3	0,2	0,6		2	-0,2	-0,4	
2	0,1	0,2		1	-0,1	-0,1	
5	0,4	2		3	-0,4	-1,2	

(zdroj: vlastní)

Dále je třeba na základě celkových výpočtů (viz tabulka 5) každé skupiny vypočítat hodnotu externího a interního prostředí. Externí prostředí se vypočítá součtem příležitostí a hrozeb, což v tomto případě činí $4 + (-2,6) = 1,4$. Interní prostředí se určuje obdobně, a to součtem silných a slabých stránek, tedy $3,7 + (-2,4) = 1,3$.

Na základě těchto výsledků je zřejmé, že silné stránky výrazně převažují nad slabinami a příležitosti převyšují hrozby (viz obrázek 2). Tato kombinace je ideální pro strategii typu strengths–opportunities, která spadá do tzv. ofenzivní strategie.

Obrázek 2 Graf SWOT analýzy

(zdroj: vlastní)

Ofenzivní strategie ve SWOT analýze je postavena na myšlence využití příležitostí za pomoci silných stránek. Jinými slovy se aktivně využívají silné stránky k tomu, aby došlo k co nejlepší reakci na příležitosti, které nabízí vnější prostředí. (Pořízek, © 2018 - 2025)

Výše uvedená SWOT analýza ukazuje, že město Zlín disponuje řadou pozitivních faktorů, které lze při prevenci násilné kriminality mládeže efektivně využít. Silné stránky, jako je kvalitní infrastruktura vzdělávacích a volnočasových zařízení, aktivní zapojení neziskového sektoru a ochota městských institucí ke spolupráci, vytvářejí stabilní základnu pro realizaci účinných preventivních opatření. Současně však analýza upozorňuje i na oblasti, které je nezbytné systematicky posilovat, například lepší koordinaci mezi aktéry

v terénu, cílenější osvětu mezi mladými lidmi a širší zapojení samotné mládeže do preventivních aktivit. Identifikované silné stránky a příležitosti tak tvoří důležitý výchozí rámec pro návrh konkrétního preventivního opatření, které bude z těchto faktorů vycházet a bude reflektovat specifika místního kontextu. Následující kapitola proto představuje preventivní program s názvem Zlín Peer Shield, jenž vychází z potřeb lokálního prostředí a současně se inspirová osvědčenými prvky zahraničních přístupů, zejména v oblasti peer-to-peer prevence, komunitního zapojení a podpory pozitivních sociálních vazeb mezi mladými lidmi.

8 NÁVRH PREVENTIVNÍHO OPATŘENÍ

V této kapitole bude navrženo preventivní opatření na snížení násilné kriminality mládeže ve městě Zlín. Návrh opatření bude vycházet z položek zarážených do SWOT analýzy, hlavně bude postaveno na příležitostech a silných stránkách.

Preventivní program – Zlín Peer Shield

Program by měl být postaveno na vybudování sítě terénních pracovníků, kteří budou ve věku od 15 do 25 let (studenti středních a vysokých škol). Tito terénní pracovníci budou vyškolení pro preventivní činnost a budou úzce spolupracovat s odborníky z oblasti psychologie, pedagogiky nebo sociální práce. Terénní pracovníci by měli působit jako ambasadoři prevence násilí ve školách, na místech určených k trávení volného času, v online prostředí a na sociálních sítích.

Hlavními principy tohoto programu jsou:

- Využití sociálních sítí – přidávání fotek a videí s návodem, jak identifikovat rizikové chování, správně ho vyhodnotit a reagovat na něj; jakým způsobem správně zvládat agresi; jak správně deeskalovat konflikt
- Využití vrstevníků – školení pracovníci ve věku od 15 do 25 let fungují mezi svými vrstevnici, kde v případě konfliktu zasahují a řeší jej; vedou kampaň, při které ukazují, jakým způsobem zvládat stres a agresi; díky věkové blízkosti dokážou snadněji navázat důvěru a vytvořit prostředí, ve kterém jsou jejich vrstevníci ochotnější mluvit o problémech a naslouchat doporučením
- Zviditelnění – rozmístěny informační plakáty s QR kódy, které odkazují na digitální obsah programu, konkrétní návody, kontakty na pomoc i příběhy vrstevníků
- Krizová skupina – skupinu tvoří trojice (školený vrstevník, pedagog a sociální pracovník), která spolu úzce spolupracuje při řešení případů násilného chování nebo jiných krizových situací

Hlavní aktivity programu:

- Workshopy a kurzy – jsou zaměřeny na rozvoj schopností zvládat agresi, řešit konfliktní situace a orientovat se v problematice nenávistných projevů, zejména v prostředí sociálních sítí a online komunikace

- Školení dalších terénních pracovníků ve spolupráci s UTB a psychology
- Možnost podpory 24/7 – prostřednictvím chatu či textových zpráv, které budou dostupné 24 hodin denně, 7 dní v týdnu; tato forma pomoci je anonymní, rychlá a respektuje potřebu mladých lidí hledat podporu v prostředí, na které jsou zvyklí
- Spolupráce s policií, hlavně městskou policií
- Vytváření kampaní na určité téma – budou zaměřovat na konkrétní aktuální problémy – například kyberšikanu, bodyshaming, toxické vztahy nebo stigmatizaci duševního zdraví; v online prostředí nebo i fyzicky

Dopady, které by program měl mít:

- Zvýšení důvěry mladých v prevenci – díky zapojení vrstevníků, otevřeně komunikaci na sociálních sítích a možnosti anonymní podpory prostřednictvím chatu se prevence stává mladým lidem srozumitelnější, dostupnější a bližší jejich životní realitě
- Snížení násilného chování – nejen ve fyzické rovině, ale i v prostředí digitální komunikace, kde bývá agrese často méně viditelná
- Vytvoření modelu, který bude aplikovatelný pro další města v České republice

Město Zlín je vhodné pro založení tohoto typu program z důvodu toho, že nepatří k největším městům v České republice, ale přesto je velmi různorodé. Také disponuje Univerzitou Tomáše Bati, která má v řadách jak studentů, tak i akademických pracovníků odborníky v oblasti psychologie, sociologie a pedagogiky a zároveň by byla ideální základnou pro školení terénních pracovníků. Zlín také disponuje velice dobře fungující městskou policií v oblasti prevence.

ZÁVĚR

Bakalářská práce byla zaměřena na problematiku kriminality mládeže ve městě Zlín, přičemž zvláštní pozornost byla v návrhové části věnována násilné kriminalitě. Tento typ trestné činnosti vykazuje v posledních letech ve Zlíně rostoucí tendenci, a proto bylo cílem práce navrhnout konkrétní a efektivní opatření zaměřené právě na její prevenci.

V teoretické části byly analyzovány základní příčiny kriminality mládeže a popsány faktory, které mohou ovlivňovat mladistvé k protiprávnímu jednání – zejména prostředí, výchova, vrstevnický vliv nebo volnočasové aktivity. Praktická část pak poskytla pohled na aktuální situaci ve Zlíně na základě rozhovoru s vyšetřovatelkou ze Služby kriminální policie a vyšetřování – oddělení obecné kriminality Zlín a SWOT analýzy současného stavu prevence.

Výsledky analýzy potvrdily, že současný systém prevence ve městě není dostatečně propojený a že v oblasti násilné kriminality mládeže chybí cílená opatření. Na základě těchto zjištění bylo navrženo vytvoření mezioborové platformy pro spolupráci institucí, rozšíření nabídky nízkoprahových a preventivních aktivit zaměřených na rizikovou mládež a systematické sledování a vyhodnocování dopadu preventivních programů.

Přestože práce přímo neidentifikovala potřebu dalšího výzkumu, oblast příčin vzniku násilného chování u mladistvých a dlouhodobého vyhodnocování efektivity preventivních nástrojů zůstává relevantní pro budoucí výzkumné aktivity. Z teoretického hlediska by bylo přínosné porovnat preventivní přístupy v různých městech ČR a analyzovat, jaké faktory přispívají k jejich úspěšnosti.

Závěrem lze konstatovat, že prevence kriminality mládeže – a zejména té násilné – vyžaduje komplexní přístup založený na spolupráci odborníků, institucí i samotné komunity.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Asistent prevence kriminality, © 2025. Online. Prevence se musí vyplatit. Dostupné z: <https://prevencekriminality.cz/dobra-praxe/apk/>. [cit. 2025-03-12].

BANDURA, Albert a H. WALTERS, Richard, 1963. *Social Learning and Personality Development*. Holt, Rinehart and Winston. ISBN 9780030171406.

BLAŽEK, Petr; FISCHER, Slavomil a ŠKODA, Jiří, 2019. *Delikvence Analýza produktů činnosti delikventní subkultury jako diagnostický a resocializační nástroj*. Praha: Grada. ISBN 978-80-271-2013-0.

ČESKO. Zákon č. 141/1961 Sb., zákon o trestním řízení soudním (trestní řád). In: Sbírka zákonů. 1961.

ČESKO. Zákon č. 165/2024 Sb., zákon, kterým se mění zákon č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (zákon o soudnictví ve věcech mládeže), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony. In: Sbírka zákonů. 2024.

ČESKO. Zákon č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (zákon o soudnictví ve věcech mládeže). In: Sbírka zákonů. 2003.

ČESKO. Zákon č. 359/1999 Sb., zákon o sociálně-právní ochraně dětí. In: Sbírka zákonů. 1999.

ČESKO. Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. In: Sbírka zákonů. 2009.

Delikvence, 2017. Online. In: Sociologická encyklopedie. 2022. Dostupné z: <https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Delikvence>. [cit. 2024-12-23].

E. HAGAN, Frank a E. DAIGLE, Leah, 2020. *Introduction to Criminology Theories, Methods, and Criminal Behavior*. 10. SAGE Publications. ISBN 9781544339023.

FIRSTOVÁ, Jana, 2014. *Kriminalita mládeže v sociálních souvislostech*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk. ISBN 978-80-7380-521-0.

FISCHER, Slavomil a ŠKODA, Jiří, 2014. *Sociální patologie: Závažné sociálně patologické jevy, příčiny, prevence, možnosti řešení*. 2., rozšířené a aktualizované vydání. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-247-5046-0.

FISCHER, Slavomil, 2006. *Etopedie v penitenciární praxi*. Ústí nad Labem: Univerzita J.E. Purkyně v Ústí nad Labem. ISBN 80-7044-772-9.

HARTL, Pavel, 1993. *Psychologický slovník*. Praha: Jiří Budka. ISBN 80-901549-0-5.

KONRÁD, Zdeněk; PORADA, Viktor; STRAUS, Jiří a SUCHÁNEK, Jaroslav, 2021. *Kriminalistika. Teorie, metodologie a metody kriminalistické techniky*. 2. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk. ISBN 9788073808693.

LANGMEIER, Josef a KREJČÍŘOVÁ, Dana, 1998. *Vývojová psychologie*. Praha: Grada. ISBN 80-7169-195-X.

LANGMEIER, Josef a KREJČÍŘOVÁ, Dana, 2006. *Vývojová psychologie*. 2., aktualizované vydání. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-1284-0.

LYNCH, Mark. *Understanding Youth Crime*. New York: Taylor & Francis, 2017. ISBN 9781351772839.

Mapa kriminality, © 2025. Online. Dostupné z: <https://kriminalita.policie.gov.cz>. [cit. 2025-03-31].

MARTÍNEK, Zdeněk, 2015. *Agresivita a kriminalita školní mládeže*. 2., aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada Publishing. ISBN 9788024753096.

MATOUŠEK, Oldřich a KROFTOVÁ, Andrea, 1998. *Mládež a delikvence*. Praha: Portál. ISBN 80-7178-226-2.

MATOUŠEK, Oldřich, 1997. *Rodina jako instituce a vztahová síť*. 2. rozšířené a přepracované. Praha: Sociologické nakladatelství. ISBN 80-85850-24-9.

MORAVCOVÁ, Eva; PODANÁ, Zuzana; BURIÁNEK, Jiří a kol., 2015. *Delikvence mládeže Trendy a souvislosti*. Praha: Triton. ISBN 978-80-7387-860-3.

NOVOTNÝ, Oto a ZAPLETAL, Josef, 2001. *Kriminologie*. Praha: Eurolex Bohemia. ISBN 80-86432-08-4.

Oficiální stránky města Zlín, © 2025. Online. Dostupné z: <https://www.zlin.eu>. [cit. 2025-04-17].

OSMANČÍK, Otakar a ŠVANCAR, Zdeněk, 1968. *Kriminalita mládeže studie o mladistvých delikventech*. Praha: SEVT.

POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. 2024. *Statistické přehledy kriminality za rok 2024 – prosinec*. Online. Praha: Policie ČR, [cit. 2025-04-16]. Dostupné z: <https://www.policie.gov.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2024.aspx>

POŘÍZEK, Jan, © 2018 - 2025. *SWOT analýza a její využití*. Online. Ecommerce Bridge. Dostupné z: <https://www.ecommercebridge.cz/swot-analyza-a-jeji-vyuziti/>. [cit. 2025-04-23].

PREUSS, PH.D., JUDr. Ondřej, © 2013-2025. *Co znamená souběh trestných činů?* Online. Dostupný advokát. 13. července 2023. Dostupné z: <https://dostupnyadvokat.cz/blog/co-znamená-souběh-trestných-činů>. [cit. 2025-04-01].

PREUSS, PH.D., JUDr. Ondřej, © 2013-2025. *Ochranné opatření: sankce, která nemá primárně trestat*. Online. Dostupný advokát. 13. července 2023. Dostupné z: <https://dostupnyadvokat.cz/blog/ochranné-opatření>. [cit. 2025-03-26].

Prevence kriminality, © 2025. Online. Ministerstvo vnitra České republiky. Dostupné z: <https://mv.gov.cz/clanek/web-o-nas-prevence-prevence-kriminality.aspx>. [cit. 2025-03-06].

Prevence kriminality, © 2025. Online. Prevence se musí vyplatit. Dostupné z: <https://prevencekriminality.cz/prevence-kriminality/>. [cit. 2025-03-08].

Projekt Bezpečná škola, © 2025. Online. OA a SŠP Veselí nad Moravou. Dostupné z: <https://www.oaveseli.cz/projekt-bezpecne-misto-clone-35519>. [cit. 2025-03-12].

Projekty prevence kriminality, © 2025. Online. Prevence se musí vyplatit. Dostupné z: <https://prevencekriminality.cz/dobra-praxe/projekty/>. [cit. 2025-03-10].

Speciální výslechové místnosti, © 2025. Online. Prevence se musí vyplatit. Dostupné z: <https://prevencekriminality.cz/dobra-praxe/specialni-vyslechove-mistnosti/>. [cit. 2025-03-12].

STEKETEE, Majone, 2012. The Lifestyles of Youth and Their Peers. In: JUNGER-TAS, Josine; HAEN MARSHALL, Ineke; ENZMANN, Dirk; KILLIAS, Martin; STEKETEE, Majone et al. *The Many Faces of Youth Crime: Contrasting Theoretical Perspectives on Juvenile Delinquency across Countries and Culture: Contrasting Theoretical Perspectives on Juvenile Delinquency across Countries and Cultures*. New York: Springer, s. 237-255. ISBN 9781461458401.

SUCHÝ, Oldřich a ŠVANCAR, Zdeněk, 1972. *Mládež a kriminalita*. Praha: Melantrich.

SWOT analýza jako základ každého projektu, ©2025. Online. Lamael. Dostupné z: <https://lamael.cz/swot-analyza-jako-zaklad-kazdeho-projektu/>. [cit. 2025-04-10].

Toxikománie a nedovolená výroba a držení omamných látek, ©2025. Online. WikiSkripta. 10. 8. 2020. Dostupné z: https://www.wikiskripta.eu/w/Toxikománie_a_nedovolená_výroba_a_držení_omamných_látek. [cit. 2025-04-01].

VÁGNEROVÁ, Marie, 2004. *Psychopatologie pro pomáhající profese*. 3. Praha: Portál. ISBN 80-7178-802-3.

VETEŠKA, Jaroslav a FISCHER, Slavomil, 2020. *Psychologie kriminálního chování : Vybrané otázky etiologie, andragogické intervence a resocializace*. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-271-0731-5.

WARR, Mark, 2002. *Companions in Crime: The Social Aspects of Criminal Conduct*. Cambridge University Press. ISBN 9780521009164.

ZOUBKOVÁ, Ivana, 2002. *Kontrola kriminality mládeže*. Dobrá Voda u Pelhřimova: Aleš Čeněk. ISBN 80-86473-08-2.

ZVÍROTSKÝ, Michal, 2023. *Terminologický a výkladový slovník šikany*. Praha: Rada. ISBN 978-80-271-5187-5.

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 Počet trestných činů na katastrálním území města Zlín	40
Obrázek 2 Graf SWOT analýzy	49

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 Spáchaná trestná činnost v roce 2024.....	38
Tabulka 2 Skutky spáchané nezletilými, mladistvými a dětmi v roce 2024.....	39
Tabulka 3 SWOT analýza.....	47
Tabulka 4 SWOT analýza – hodnocení	48
Tabulka 5 SWOT analýza – vyhodnocení	48

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

PČR Policie České republiky

TČ trestný čin

SKPV OOK Služba kriminální policie a vyšetřování – Oddělení obecné kriminality

OSPOD Orgán sociálně-právní ochrany dětí

UTB Univerzita Tomáše Bati